

3

Praha

- ✎ v 17. století 25 firem s cca 50 tiskaři
- ✎ nárůst jazykově české produkce
- ✎ akcent na náboženskou polemiku, nárůst mravněvýchovné a nábožensky vzdělavatelské literatury
- ✎ usazování německých příležitostných tiskařů, které angažoval Friedrich Falcký (doložení většinou jen archivními prameny)
- ✎ Domácí nekatoličtí tiskaři – činnost násilně zastavena nejpozději ve 20. letech 17. stol.

Praha

- ✎ katolicky orientovaná pouze dílna Kašpara Kargesia a jeho dědiců (1605-1615), následovník Tobiáš Leopold (1616-1623)
- ✎ Před rokem 1620 katolické tiskárny – Jan a Štěpán Bylinové, Zikmund Léva z Brozáněk a Pavel Sessius
- ✎ mezi 1620 a 1700 v Praze působí jen cca 20 tiskařských firem, většinu dílenských pomocníků tvoří Němci
- ✎ tištěná produkce napomáhá pobělohorské rekatolizaci z počátku dovážená ze zahraničí

Kašpar Kargesius

Dokonalosti Zákonů / Knihy Čtvery:

W kterýchžto se jedná / va-
cýby byli prostředkové / a jaká po-
winnost / kterau lidé Rzecholný / k wyhledá-
wání té Dokonalosti gsau zawažaní: to spás-
sob přátelského mezy Krystem Pánem / a
člowěkem Rzecholným roz-
mlawání:

Uzypew owšem / Ktes

Kněze Lukáše Pinella sepsané / a ны-
ně z Latinského yazyku na Čes-
ko přeložené:

S powolením Wrchnosti.

Wytištěné w Starém Měste Praž-
ském / w Kasspara Kargesya / blíž
Bláškera Swatě Anny.

¶ Léta Páně: **M. DC. VII.**

st 1-382264

Cantic: I.

Swazček Mirchy můg milý mně:
mezy pesy mými bude o-
býwati.

Mathæi 19.

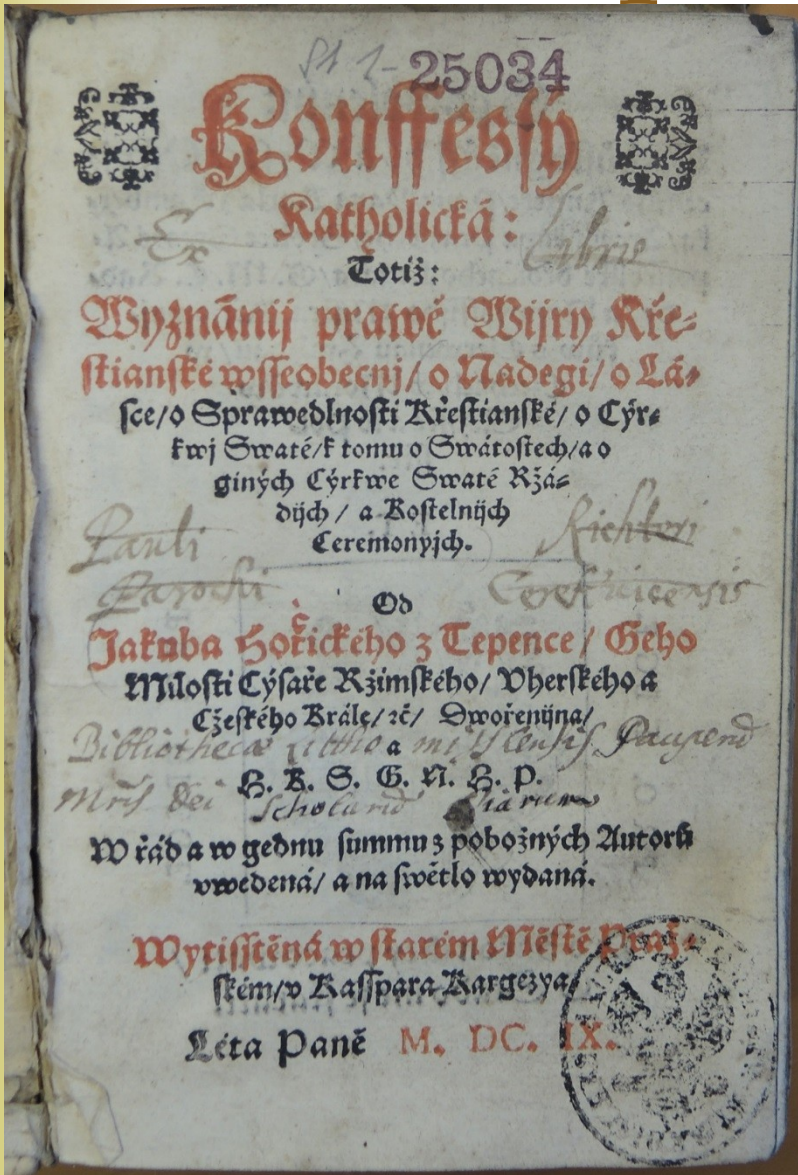
Uewššyčni chopj slowo to / než ktes-
rým dáno gest. Kdo může po-
chopiti / pochop.

Welebným a
nábožným Pannám /
Panně Kněžně a Abatyssy Klá-
štera Swatého Giri w Praze: Pannám
Abatysem Bláškera / Králow-
ského w Brně / Tyssnowského / Krum-
lowského / Chebského / Teyneckého / a
Olomaučského S. Kláry: Pannám
Přeworám Bláškera / Choréssow-
ského / Dolžanského / S. Anny w Pra-
ze / S. Anny w Holomaucy / S. Anny
w Brně / a Jarazanského blíž Města
Mostu / c. Pannám Bohu oddaným /
y wšem gegich Konwentům: wraučnostj w
Zakoni / a Srdečného po Krystu Gežissy /
Swrchowaném ženíchu / tawžení /
žádá a winšuge:

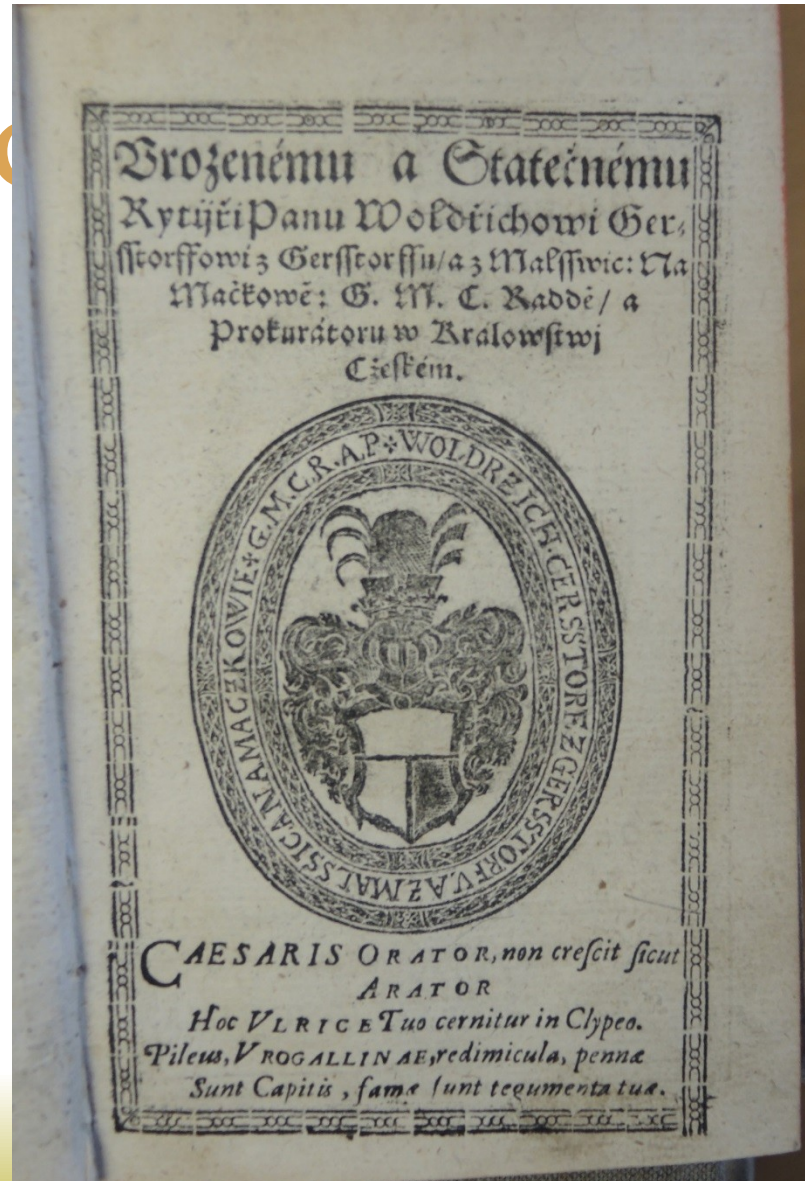
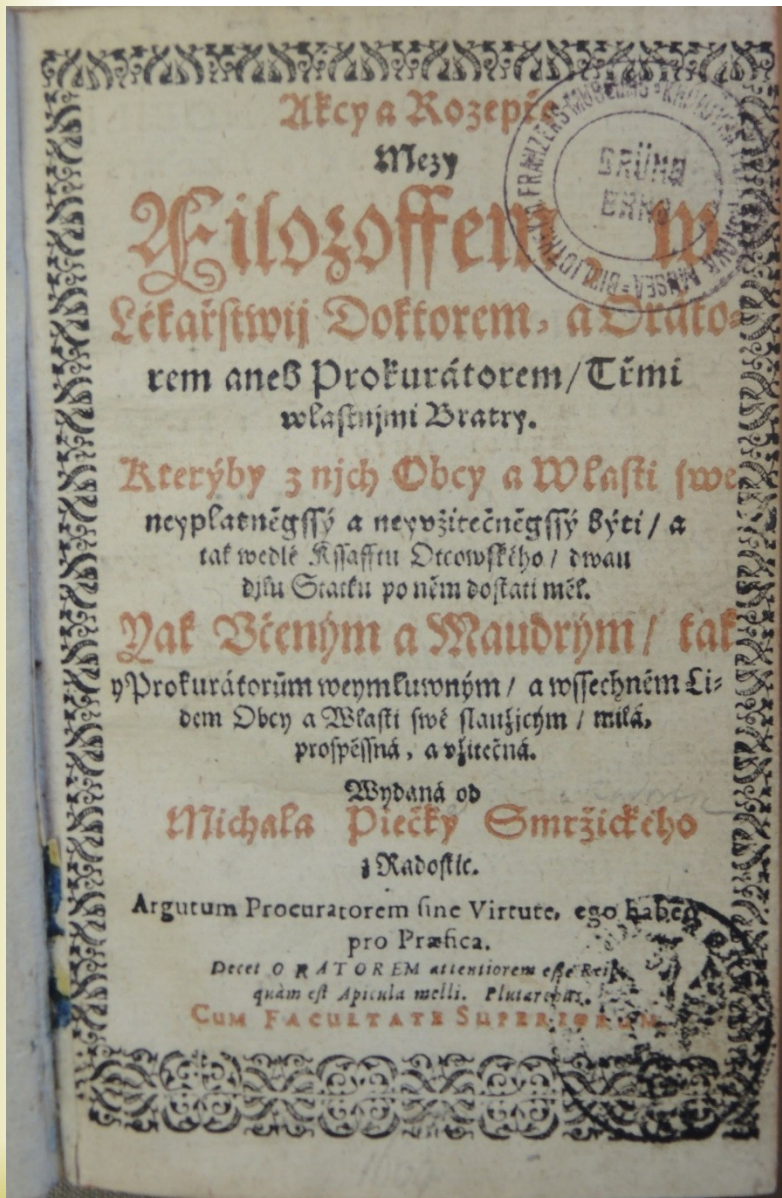
K. Petr Lytoměřický z Pilzen-
burku / Jarác Staroplzenský.

Wlebné a nábožné Pan-
ny: w třetich knihách Moy-
žisslowých / Kapitole dwátě Leuit. 9.
a 11 psáno

Kašpar Kargesius

Pavel Sessius

Atcy a Rozepře mezi Filozoffem.

Strán ke mně se hrnul / a yať sem sam wšel
za Czewernášobnj Penůze / ge odemne tu
powal / tak že w malém čase pagednau
gsem zbohatek / často tu Odpowěd prwněg
ssy, tēm genz mně byli dotýkali opatowaw
Nemaudrý, snadno gest Filozoffowi, Czlo
wětu maudrému a Oppatrnému zbohata
nauti / Edyz gen toliko sám chce.

Sstiafnať gest Oliwa / která mně Bohatě
ho, ale blahoslavená Filozoffia / kteráž mně
Maudrého učinila. A tak Setencij

Rječ swau zawřew / za spra
wedliwé owáženij / a přis
sudek zadal.

Nulli par-
vus est cen-
sus, cui ma-
gnus ani-
mus. Leo

Atcy a Rozepře, mezi žiwotnjm Doktorem.

Že Doktor aneb Lekař žiwotnj gest neyprospěšněgssý Dbey.

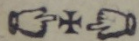
D Kostřednj Bratr *Medicus*
wychwalugie swé Uměnj / a ne-
chtýc Starššymu Bratru w ni-
čemž napřed dáti, wkazowal /
yaťými wžitky Wlasti swé slalžij / a gedno-
mu každému prospějwá / wsc chudému dar-
mo / nežli Bohatému za Penůze. K tomu
yať mnoho Lidij z hrdla strassliwé Smrti
wyswobozuge / před nemocemi chránij / ne-
duhy rozličné hogj k prwněgssymu zdrawj
nawracuge / a mnohým Lidem yaťo z no-
wu na Swět zase pomaha. Wkazowal y
to / že na tomto Swětě, welike Žbozj / dů-
stognost a Sláwa / wdatnost a Sylá /
Maudrost a Uměnj / wýmluwnost a lid-
ské gměnj za nic newážj / nebudeli při tom
zdrawj dobrého / a čerstwosti těla / kteréž
za neydražššý Klénor se počkádá. Nebo
Ssalomaun prawj / že není Žbozj nad Žbozj
zdrawj těla : a Tělo sylné lepššý gest nežli
počkad nesmjrný. A byť pak kdo yaťkoli

*Mederi,
opus miseri-
cordia est.
Greg.*

h uij weliký

Jelek lesznek az năpban, az hōldban
 es csillagokban: es az emberéknek nagy
 niomorulđgok lészén, az tenger zugasá-
 nak es habiaynák eszeveszése miát; meg
 szarádnak az emberek azoknák varafá-
 nak felelme miatt, mellyek az egéz földön valo embe-
 rékre szallanak. Mert az egéknek erey meg indulnak.
 Es ákkoron, megh lattiak el iđni az embernek fiat foly-
 hókben, nagy hatalommal es fōlséggel. Mikoron ke-
 diglen ezek kézdenek lénni, lassatok es emellyetek fel
 az ti feietekét, mert el közlegét az ti valtságtok. Es
 hasonlatosságot monda ő nekiek. Lassatok az fűge
 fát, es minden egyeb fákat, mikoron immáron ki fa-
 kádnak, es giűmđlcsđt teremnek, tudgiatok hogy kō-
 zel vagion az nyár. Azonképpen ties, mikoron ezeket
 larangiátok, hogy be télnek, tudgiatok hogy közel le-
 gyen az Istennek orizága. Bizony mondom tinektek,
 el nem mulik ez á nemzetseg, mig nem ezek mind
 meg lésznek. Az egh es á föld el mulik, az
 en beszédim kediglen el nem mul-
 nak. *Luca 21. capitē.*

*

AZ

AZ VTOLSO ITELETROL.

*Paratimon
 Montes*

Jelek lesznek a napban, a hold-
 ban es csillagokban. *Luca XXI.*

HA az meg haborodót Eghnek, ifzonyu villamá-
 si, es csōngō, zōngō mōndōrgési, olyan nagy
 retténetés felélmét ōnthernek az embereknek
 szívékben, hogy valamenyszér, az levegō eghét, megh
 vilagosétyak, es az kōdōkbōl, ki lōvéllyk magokat,
 őttan hōlt elevenéknek láczanak lénni belé az embe-
 rek, es irtōznak, az hértelen haláltol; tartván áttol,
 hogy az á mennyei hayto fegyver, es nyl, Jupiternek
 menyūtō kōvđ, mely egy szem pillantásban, Várat,
 tornyokat, epđléteket, fákat, kō sziklákat, meg éghet,
 el rōnt es meg repedésztet vala; sđt az élő allatoknakis,
 kiket sebéslen rohanó futamodásával s' rōpđllesével,
 törtenet szerent elđl, utol ér vala, velétlen veszélt sze-
 rez vala, őketis min tegy erőszak képpen, el ne néllye,
 es meg ne emészze. Gondollyatok el kerésztyenek,
 mely szōrmiű lészén, az kōzōnséges Itelétnek, utolsō
 napia, es óráia?

Melleyen, meg rengedéznek, es reszkétnek az eghek-
 nek erey; ordét es bōmbōl á tenger; az levegō egh,
 gyakor villamasfōkkel csyllámlik; az tūz, széles ez vi-
 lágon

A 3

III
S

24992

Dwanáctero Křádu

Křtírůw Božích

obojšho pohlaví / w rozličných
Stawjeh gmenowitě: Apostolským /
Mučednickým / Biskupským / Kaza-
telským / Královským / Knížecým /
Křeholním / Paustewnickým / Ka-
gicým / Swětským / Manželským /
Wdowským / zč. rozdílně; swatosti zis-

Wota a wšelikau ctivosti w Swatě Cpe

gnienty Ewi se stkwjých/etě. Camelit

Paustewnik

Wydána s dowolenjím Wchnosti.

1

Wytisštěná Tiskadlem Vrozeného a State-
čného Křtíře / p. př. Jiříka Genistky z Vgezděna Bře-
žinicy a Štěpánowých/etě. G. M. C. Kaddý / Ji-
stodržicýho / Komorníka / a poškomoršho
Královstwj Čiškem/etě. G. M.

W Starém Měste Pražském / v Pa-

16

wla Sesfya.

30

BOEMIA ✓

Exoriens,
Christiana,
Bellicosa,
Imperans,

Gentilis,
Pia,
Regnans,
Aultriaca,

FERDINANDO III.
FERDINANDI II.
SEMPER INVICTI, AUGUSTI
SEMPER, SEMPER PII.
FELICI FILIO,

Cùm

HÆREDITARIAM
REGNI BOEMIÆ CORONAM.
OPT: MAX. PARENTIS FAVORE,

Statuum Populiq; voto,

PATERNARVM VIRTVTVM

Gloriosus Hæres
adiret,

IN

FAVSTÆ GRATVLATIONIS, DEBITIQVE
significationem obsequij
concinnata,

A

COLLEGIO SOCIETATIS IESV
PRAGENSI

Regiæ eius Maiestati
æternum devoto.

Anno M. DC. XXVII.

Monasterij Augiæ Minoris.

fuctiores Musas. augusta in sede, Augustissimus,
non Taus propè magis, quàm Musarum ac Reli-
gionis in Boëmia parens, FERDINANDVS colloca-
vit, merito Tibi fit

LEO BOEMICVS SPEI MELIORIS

Emblema,
Cedro intellatâ epigraphæ,

MITESCET.

Immites potuit flectere cantibus
Umbrarum dominos, & cytharæ sono
Orpheus tergeminum vincere Cerberum,
Hac sylvas & aues saxaque traxerat,
Arte hac præbuerat summinibus moras:
Orpheæ volucres ad sonitum Lyræ,
Et lustris domitæ consliterant feræ.
Qui cantu potuit vincere Tartarum,
Non mentes poterit flectere Martias?
Cedent Arma togæ, bellua barbato,
Et terra Aonijs bellica fistulis,
Hercynusque lyræ pieria Leo,
Dum Forti Austriacus miscet Viile,
Fernandus, placidis prælia literis.

NE.

NECLAN BOHEMORVM PRINCEPS IX.

Imperium exinde Neclan hæreditario jure pos-
sedit, quem Wladissaus eius Patruelis animo
degenerem conspicatus bello terendum, princi-
patuque deijciendum ratus, consilio feliciore,
quàm eventu. Delegatus enim à Principe con-
tra Wladissauum ex illustri Boëmorum sanguine
Syderius, Principis armis, idoneâ fraude ac neces-
sariâ usus, absentis in acie partes ad eò feliciter tu-
tatus est, ut opima victor de Wladissao tulerit,
magni velut Achilles Patroclus, exitu duelloque
feliciore: Longè sanè maiore gloria, quàm de
Acrone Romulus, de Viridomaro Marcellus, de
Tolumnio Cossus; utpote quingentem hunc
fortunæ impetum à suo Principe, à Boëmia Tua,
gloria Maiestatique Tuæ destinata, virtute, ferro,
lacertisq; repulerit: ut non tam fortuna, quàm
virtus Imperij gubernacula cum hoc Principe ad-
ministrasse videatur. Nam

Fortuna varijs Czechiam involvens rotis,
Et insolentem pertinax ludum suo
Eudere theatro; quando ferulis globum,
Socia potentum torquet inuidia Ducum:
Frustra Cethegos imperi Hercynij decus
Conuellerè ausos, qui que per jugulum Ducis
Malè auspiciatos strueret ad sceptrum gradus,
Frustra Tyrannum Czechie immitit plagæ:

L

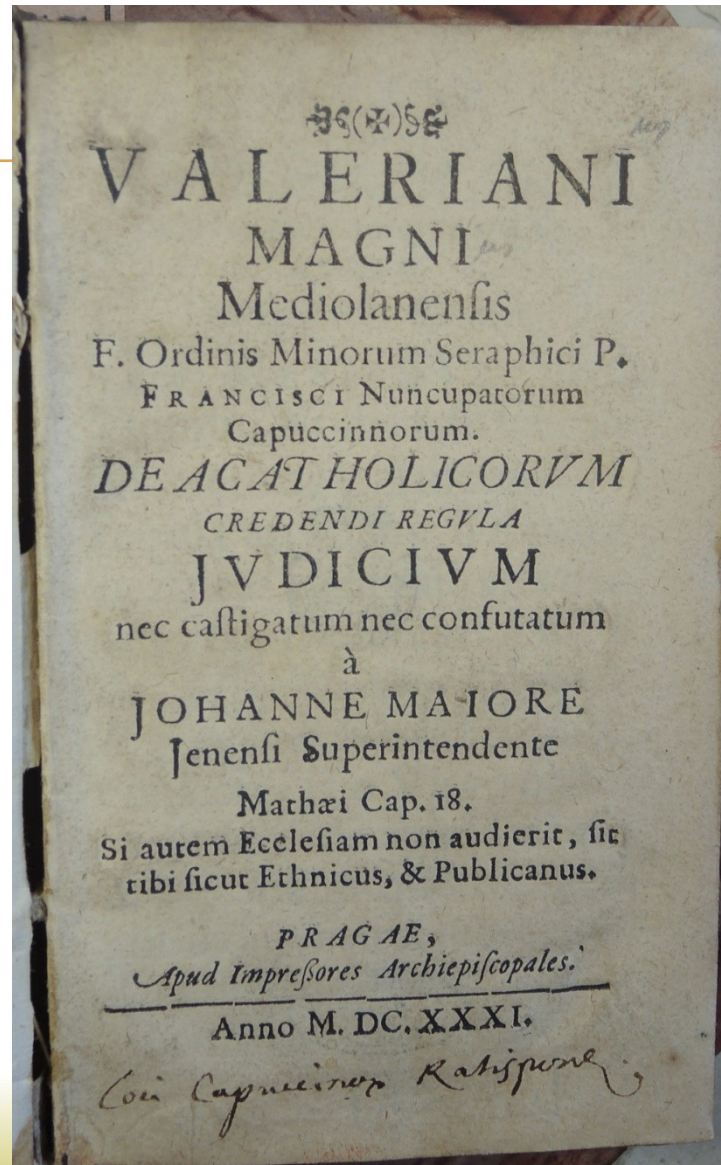
Virtus.

Praha

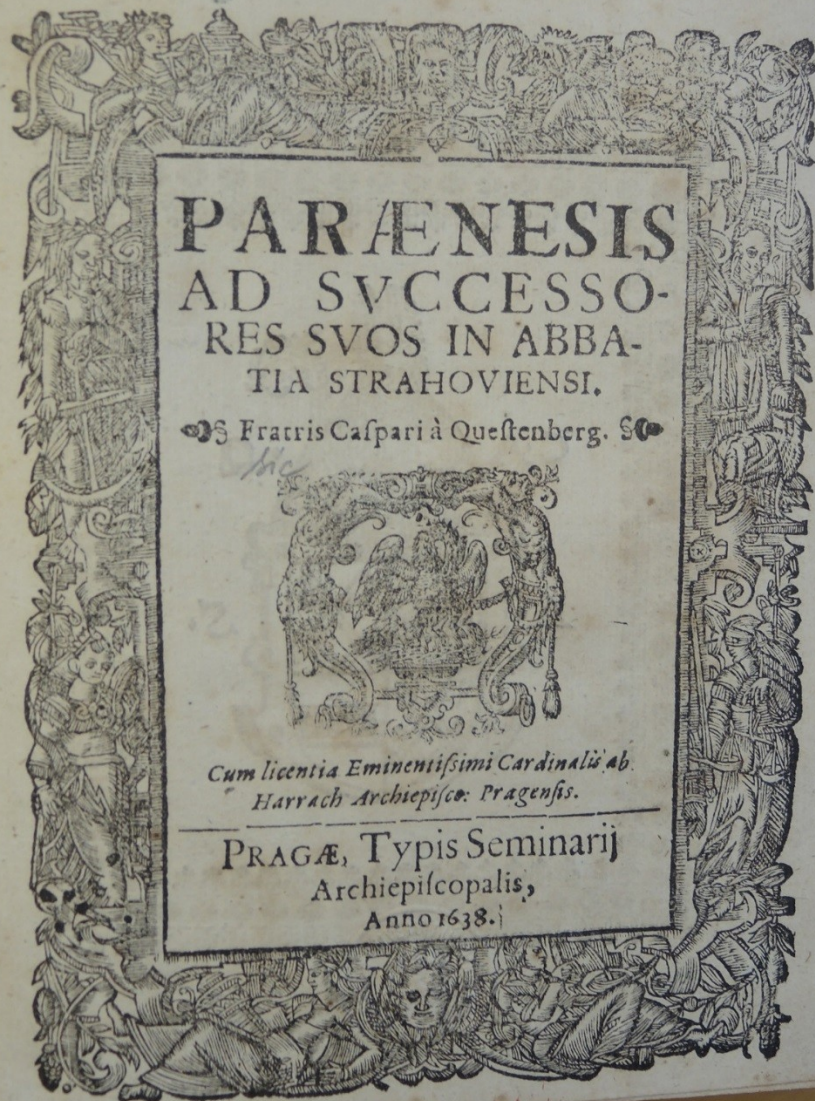

- ☞ změna ve 30. letech 17. stol. – zřízení dvou silných institucionálních tiskáren – Tiskárny pražského arcibiskupství a Jezuitské tiskárny
- ☞ obě centry domácích knižních ilustrátorů

Arcibiskupská tiskárna

Arcibiskupská tiskárna

60

illis Innocentis Viri verbis eos compellare interesset.

Job 16. Nunquid habebunt finem verba ventosa? Stulta dico, ociosa, Religioso CHRISTI seruo non convenientia, & in scandalum aliorum repetita. Non frustra

Eccii 11. Sapiens, In medio Seniorum ne adjicias loqui, ait,

C. 32. Audi tacens, & pro reuerentiâ accedet tibi bona gratia.

C. 20. Tacens qui inuenitur, Sapiens; & qui procax est ad loquendū, odibilis habetur.

Pro. 21. Qui custodit os suum & linguam suam, custodit ab angustijs animam suam. Vbi sunt verba plurima, ibi frequenter egestas, (rationis videlicet, iudicij & verecundiæ) Ecclesiasticus ait. Verbis tuis facito staterem, & frenos ori tuo rectos, ne fortè labaris in linguâ, Os enim lubricum operatur ruinam.

Pro. 26. Sit omnis homo (Sanctus Jacobus Apostolus hortatur) ve'ox ad audiendum, tardus autem ad loquendum. Siquis enim putat se Religiosum esse nō refrenans linguam suam, hujus vana est Religio. Ait Sanctus Bernardus, Nugæ in ore Secularium nugæ sunt, in ore autem Sacerdotum blasphemia.

Cōstitutus ut appropinquantis Justi Judicis iudicium annunciet, ut nouissimorum memoriam convenientibus in vnum refricet, ut verecundiam, modestiam & pietatem doceat, ut vltima, jam jam abeuntis vitæ, horâ, dignos agere fructus penitentia hortetur, Quâ fronte cachinno personat, & velut vnus ex plebeis, ne dicam scurris aut Mimis, in vanitates & jocum omnia confere? Si quis loquitur (scribit Apostolus) quasi Sermones Dei, ut videlicet assidenti Presbytero

ro &

Jezuitská tiskárna

Pr
Berla

Královská, a Císařská Rego-
svěcenějšího, a Katolické-
ho Arcy-Domu Ka-
louského.

causata Bernartini
Léta 1679. Od Dwogi Ctihodné-
ho Pana Jana Krydricha Matensy / S.
Teologye Doktora: v S. Kunibetta w Ro-
lině v Regnu Římského / w Latin-
ským Jazyku: nyní pak w Český
Jazyku vydána.

ad S. Bernardinum

W Praze,
Léta Páně Šestnáctistého /
Šestmáceského.

Brausyerna ²⁴⁹⁷³

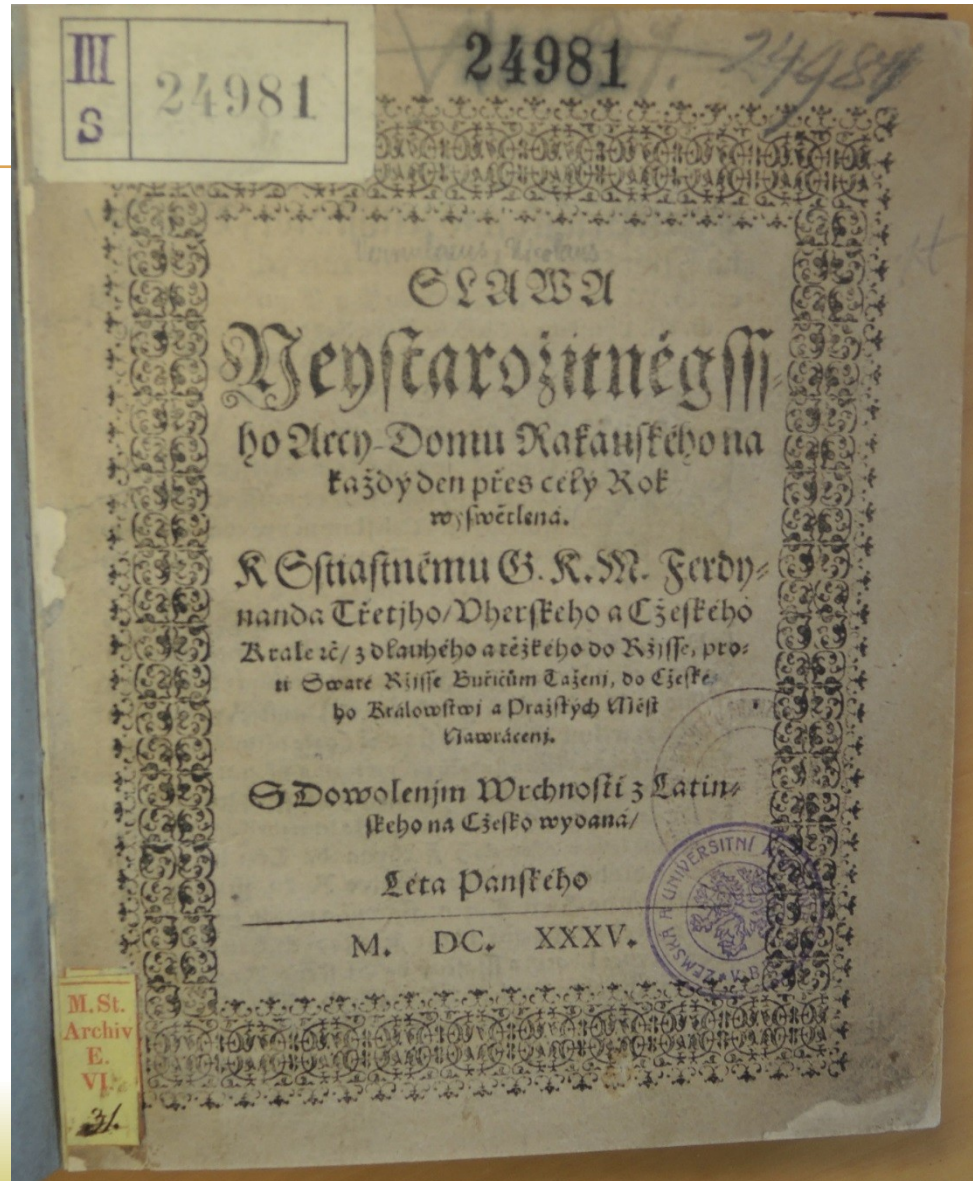
Lidského Vazby / celau Abecedau na-
střiz wysvětlená : z Latinského Exempláře
Ctihodného P. Geremiaše Drexelia / z Societatis IESV /
Dwořského Kazatele S. M. Kurffürsta Baworské-
ho / na Česko přeložená / a na gewo wys-
daná.

W Praze /
W Staré Kollegi.

Léta Páně:
Šestnáctistého Třidcátého Sedmé-
ho.

Jezuitská tiskárna

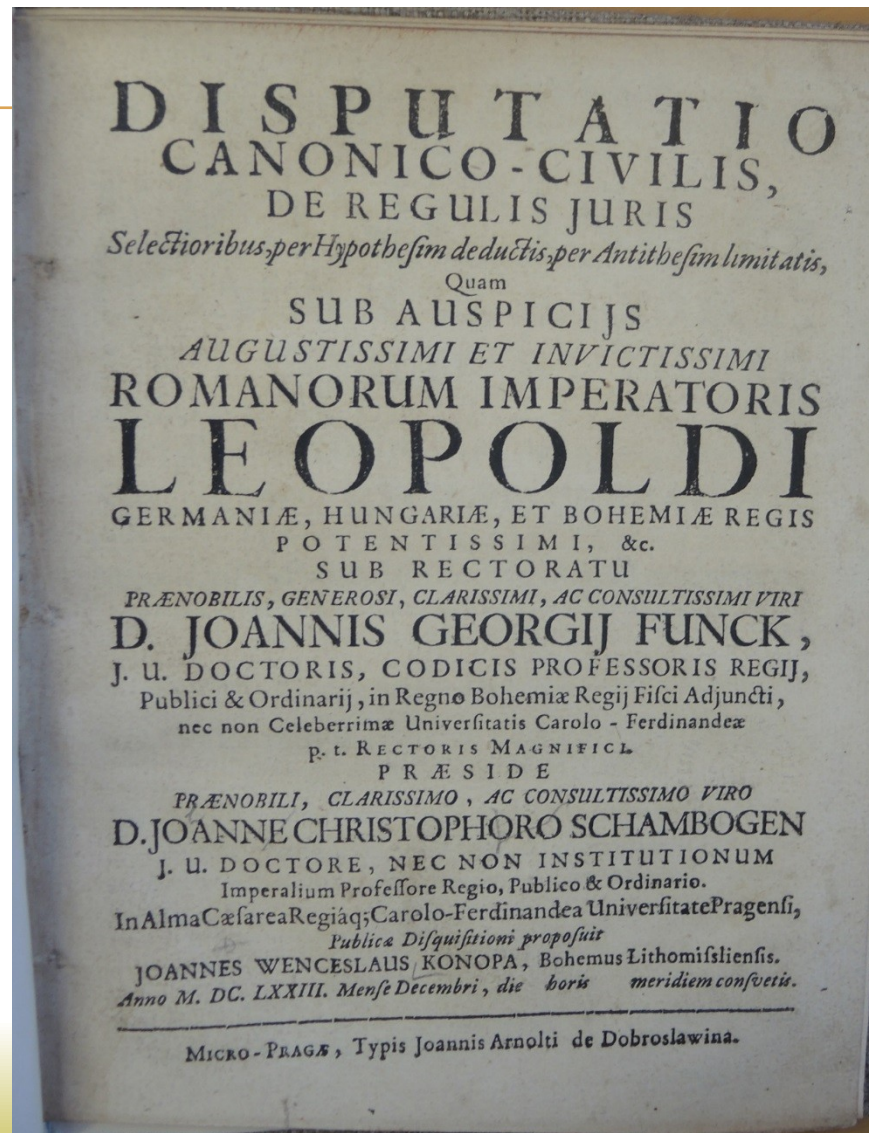
Praha

☞ Soukromé tiskárny:

- ☞ Štípařova rodina (přiženili se do ní Urban Baltazar Goliáš a Jan st. Arnolt z Dobroslavína) = rozvoj novodobých českých novin
- ☞ Jiří Černoch (od r. 1672)
- ☞ Jan Mikuláš Hampl (od r. 1684)
- ☞ Jan Karel Jeřábek (od r. 1686)
- ☞ Jiří Laboun st. (od r. 1686)
- ☞ Vojtěch Jiří Koniáš (od r. 1697)

Jan st. Arnolt z Dobroslavína

Jiří Černoch

LECTIONES

PUBLICÆ

TRACTATUS

JURIDICUS,

In quo

QUESTIONES AD DUAS RUBRICAS

Qui testam: facere possunt, & Quemadmodum testamenta fiant, tam ex jure civili, quàm canonico spectantes, scholastico more resolvuntur.

Compositus

& in

UNIVERSITATIS CAROLO-FERDINANDÆ
PRAGENSIS

Magnæ Aulæ Carolinæ, Auditorio Juridico
dictatus

à

JOANNE CHRISTOPHORO SCHAMBOGEN J. U.
Doctore, & tunc Digestorum, nunc Codicis Professore publico &
ordinario, nec non Venerabilis Archi-Episcopalis Consistorij
Pragensis Assessore:

in

Usum bene faventium impressus

PRAGÆ

Typis Georgij Černoch, Anno M, DC. LXXXIII.

Qu. X. An Filiusfam: Testamentum condere possit. 43

tributa fisco inferentur, conditio eorum hominum varijs legibus probata & confirmata fuit. Ità, ut dixi, cit. Bachovius.

His præmissis viderur ad quæstionem propositam responderi & sic combinatio DD. fieri posse, si dicamus illos adscriptitios, qui revera servi & mancipia sunt, non posse testari: reliquos verò qui bonorum suorum sunt possessores, posse: per quam tamen testationem neque domino ratione cultura, neque fisco ratione canonis ullum inferre poterunt præjudicium.

Occasione horum quæri potest de subditis diversorum locorum, maxime de ijs, qui in quibusdam locis proprii homines, seu *Seibeigene* vel *eigene Leuth* dicuntur, an & ij testamentum facere possint? R. Sicut de hujusmodi hominibus in genere respondi & retuli, *in inslit. prælectionibus tit. De his qui sui juris sunt, ad §. secundum ex Treutler*, hac in re locales consuetudines inprimis attendendas esse, sicut etiam in hac specie ex Nicol. Reufn: & Hufano respondet Collegium Argentora. ad hunc tit. thesi septima.

Dicta hætenus spectant ad qualitatem, quòd testator civis esse debeat Romanus. Venio ad alteram quòd debeat esse Paterfam. Unde fit

QUÆSTIO DECIMA.

An Filiusfam: Testamentum condere possit?

R

Esponso hæc clarè determinata est in jure, quòd non. *Textus in princ. Inst. h. t.* statim enim ij qui alieno jure subjeçi sunt, testamenti faciendi jus non habent; tales autem sunt filijfam: sive per justas nuptias, sive per arrogationem vel adoptionem, vel etiam legitimationem patriæ potestati sint subjeçi, ut constat *ex Inst. titulis De patria potestate. De adoptionib. & §. fin. De nuptijs*, non attendendo cujus sint ætatis, ætas enim patriam dissolvendi potestatem modus nullibi dicitur. Undè & Accurf. *in l. fin. §. pupillus verb. pupillus De V. O.* ait filium,

Filiusfam: testam. condere nequit.

Cujuscunque sit ætatis.

F

etiam

Jan Mikuláš Hampl

H 15
C. 586
PRÆ-LECTIONES
PUBLICÆ

IN
D. JUSTINIANI

INSTITUTIONUM JURIS
QUATUOR LIBROS
COMPOSITÆ,
ET IN

UNIVERSITATIS
CAROLO-FERDINANDÆ PRAGÆ
MAGNÆ AULÆ CAROLINÆ
AUDITORIO JURIDICO DICTATÆ

Libris Leopoldi A. Austriae.

JOANNE CHRISTOPHORO SCHAMBOGEN
J.U. DOCTORE, ET IBIDEM EARUNDEM
INSTITUTIONUM TUNC PROFESSORE
Primâ vice Anno M. DC. LXXVI.

Nunc

Ab eodem SS. Canonum Professore publico & ordinario.
Sac. Cæs. Majestatis Consiliario, Facultatis Juridicæ Seniore & p. t.
Decano, sicut & Venerabilis Archi-Episcopalis Consistorij Pragen-
sis Assessore denuo revixit,

&

Secundâ vice typis publicata.

Cum gratia & Privilegio Sac. Cæs. Majestatis ad decennium.

NEO-PRAGÆ, Typis Joannis Nicolai Hampelii, 1687.

SERENISSIMO, INVICTISSIMO
POTENTISSIMO

PRINCIPI
LEOPOLDO,
ROMANORUM IMPERATORI
SEMPER AUGUSTO,
REGI

GERMANIÆ, HUNGARIÆ, BOHEMIÆ,
DALMATIÆ, CROATIÆ, SCLAVONIÆ; &c. &c.

ARCHIDUCI
AUSTRIÆ,

DUCCI
BURGUNDIÆ, STYRIÆ, CARINTHIÆ
CARNIOLÆ, WIRTEMBERGÆ, SUPERIORIS
ET INFERIORIS SILESIÆ,

MARCHIONI
MORAVIÆ, SUPERIORIS ET INFERIORIS
LUSATIÆ,

COMITI
HABSBURGI, TYROLIS, ET GORITIÆ, &c. &c.
Domino Domino meo Clementissimo.

a 2

AUGU.

Jan Mikuláš Hampl

ARS LONGA, VITA BREVIS.
SEU
CENTUM
QUÆSTIONES
JURIS,
TAM PUBLICI, QUAM PRIVATI.
Ex Historica Mundi Vita eductæ & deductæ.
QUAS SUB AUSPICIIS
AUGUSTISSIMI & INVICTISSIMI
ROMANORUM IMPERATORIS
GERMANIÆ, HUNGARIÆ, ET BOHEMIÆ
REGIS POTENTISSIMI &c. &c.
LEOPOLDI

In Alma Cæsarea Regiæque Carolo-Ferdinan-
dea Univerſitate Pragenſi.

SUB RECTORATU

Admodum Reverendi ac Eximij Patris

P. FRANCISCI ZWRTBY, è Societate JESU,

SS. Theol. Doct. Domus Professæ Micro-Pragæ Præpositi,
nec non præfatæ Univerſitatis p. t. RECTORIS MAGNIFICI.

PRÆSIDE

Prænobili Spectabili Clarissimo ac Consultissimo Viro

D. JOANNE CHRISTOPHORO SCHAMBOGEN, J.U.D.

Codicis Professore Publico Regio & ordinario, Venerabilis Archi-Episcopalis
Consistorij Pragenſis Assessore nec non Facultatis Juridicæ

p. t. DECANO.

Annuente Amplissimo Juris-Consultorum Collegio pro consegnenda in

Utroque Jure Laureæ propugnans

JOANNES WOLFGANGUS EBELIN,

Herbipolenſis Franco J.U.C.

ANNO M. DC. LXXXIV. Mense Decemb. Die 18

NEO-PRAGÆ, Typis Joannis Nicolai Hampeli.

REVERENDISSIMIS AC PERIL-
LUSTRIBUS, & PER QUAM GRATIOSIS
DOMINIS, DOMINIS,

D. FRANCISCO
CONRADO
à STADION,

Ecclesiarum Imperialis Bambergensis & Ca-
thedralis Herbipolenſis, & Collegiatae ad S. Gan-
golphum juxta Bambergam Præposito

SENIORI & JUBILÆO.

D. FRANCISCO
CHRISTOPHORO
à ROSENBACH,

Cathedralis Ecclesiæ Herbipolenſis DECANO,

nec non Insignium Collegiatarum Ecclesiarum

in Haugis & Novi Monasterij Herbipoli

PRÆPOSITO.

Ceterisq. Admodum Reverendis, Illustribus &

Prænobilibus Dominis, Ecclesia Cathedralis

Herbipolenſis

CAPITULARIBUS:
DOMINIS MEIS
GRATIOSIS.

Reve-

Honori
Reuerendissimi et celeberrimi principis ac Domini
Domini Joannis Godefrichi Episcopi Herbi-
polensis Sacri Romani Imperij principis Francie
Orientalis ducis oblatum Anno. 1684

Bal. Zan *sculptor* Scul. Prusse

Jan Mikuláš Hampel

Der Cronicken
Der drey Orden des
Heiligen
**FRANCISCI
SERAPHICI**
I. und II. Theil.

Welchen verbessert und abermahl
zum Druck gebracht.

P. BERNARDUS SANNIG,
DE

NISSA SILESIORUM;
Der Böhmischen Provinz Franciscaner.

Neu Stadt Prag nebst Maria Schnee/
Gedruckt bey Johann Nicolaum Hampel/ im Jahr 1691.

Der andere Theil: das I. Buch.

Das VI. Capitel.

Von der Einfuhr der heiligen
Reliquien dieser Martyrer in
Conimbrja; etlichen Miracken;
Bekehrung St. Antonij de
Padua; und Todt der
Königin Uraça.

Nitzlang war er der Infant zu Cypa/
das das andere Volck des Königs
von Marco auch hernach kam ihn
zu fangen. Er aber ließe alsbald in dem
Schiff welches er zu überfahren bey Gibil-
nera zubereiten lassen/die Anker auffheben/
und die Segel nach Sivilla richten: auff
weicher Reiff/ als sie einer Nachts durch ein
finstres Gewölck überfallen/wenig gefürht/
das sie nicht an einen Felsen gefahren/und
das Schiff zerstoßen/wann sie nicht wun-
derlich durch die Verdienst dieser heiligen
Reliquien erhalten worden. Dann als ihnen
unversehens ein schön helles Licht von Him-
mel zukommen/welches das Orth dermaß-
sen erleuchtet/das sie den Felsen/ gegen wel-
chem sie starck fuhren/ersehen möchten: de-
robalden die Hand gegen dem Himmel erhöb-
ten/ und Gott wegen ihrer Erledigung
Dank sagten. In mittels aber ihrer Schiff-
faber/war dem König zu Sivilla ein Bort
zukommen/das/ wann der Infant dahin
gelangte/ solte er ihn alsbald gebunden auff
Marco zuschicken/ und allen denen/ so bey
ihm wären/die Häupter abschlagen. Wel-
ches der Infant ehe das er in Sivillam kom-
men/ verhängiget worden. Als er aberet
den Port zu Algizira und Tariffa fürsfah-
ren/ und zu dem Port bey St. Maria/ wa-
hend Sivilla kommen/wolte es sich nicht
auffhalten/ sondern ließe alsbald die Segel
nach Sivilla richten/also er aufsteige/ und
auff dem Land dem Königreich Leon/ darin
Alphonsum sein leiblicher Vater reantzte/zu-
johr/ und das Königreich Portugall/wegen
der Bortfahrt/ so er mit seinem Bruder dem
König hatte/ abwiche. Als er nun in der
Stadt Morga bey einem seinem geliebten
Freund/ welcher dreissig Jahr krank und
lahm gelegen/ die Herberg genommen/ er-
mahnet er ihn/ er solle sich in diesen heiligen
Reliquien/ so er mit sich führet/verloben; er-
wählet ihm die Wunderzeichen/ so der Herr
beyhero Verdienst gewürcket. Der arme
Mann saß vor denselben auff die Knecht thut

sich/ (weil ihm die Krankheit die Lieb ge-
nommen) innerlich herzlich mit großem
Vertrauen denselben Befehlen/ und liebet
alsbald in aller Gegenwärtigkeit frisch und
gesund auff/danke er und lobet Gott mit hel-
ler Stimm. Von dannen schickte der In-
fant gedachte Reliquien durch seinen Diener
einen/ Alphonsum Perez von Argume/ ein
streubahren Mann/in Beleitung vieler Rit-
ters-Leuten/ weil er selbst nicht mit konte/
auff Conimbrja zu; welches als der König
Alphonsum/ sambt seiner Gemahlin Frau-
en Uraça vernommen/ schickten sie gedach-
ten Ritters-Leuten entgegen/ sie solten ein
Mittelwegs vor der Stadt still halten; dann
er selbst/samdt der ganzen Priesterschaft/
und Adel wolte/ wie sich gebühete/ diesen
heiligen Reliquien entgegen ziehen.

Als nun alles prächtig und statlich zube-
reitet/ zohr der König samdt der Königin/
durch den ganzen Adel/ Clerum/und Volck/
mit viel Kreuzen und Fahnen/ zu einem
Zeichen des Sieges der Martyrer/ beselzete/
sie zuempfaben/zufuß in der Procession hin-
auf. Und als er dahin kommen/ ihnen die
gebührende Reuerens und Ehrerbietung er-
zeiget/ ließe er das Maulthier (wie der In-
fant zuvor allezeit gethan) das es den Weg
suchen solte/ voraan gehen: dieses giengte ge-
rad der Stadt Conimbrja durch des Cam-
fans Gassen/heiligis Tags die alte Pflanz-
genandt/ dem Kloster des heiligen Gregoris
zu/ da es sich bey der Pforten stelte/ und von
dannen unangesehen das die Meinung des
Königs/ und Cleri war/ sie in die Haupt-
Kirchen zuführen/ biß das sie eröffnet/ nicht
treiben lassen wolte. Als nun das Thor
auffgethan/ giengte das Thier von sich selbst
bis zu dem hohen Altar/ negete die Kne-
wunderlicher Weis auff die Erden/ erwar-
tete/ das ihm die heilige Reliquien abgenom-
men wurden. Als nun deren Willen erkant/
wurden dieselben fast alle in gedachtem Klo-
ster gelasset/ und theils eben an diesem Orth/
dahin der König alsbald ein herrliche Capel/
samdt einem grossen Reliquario machen las-
sen/ verbleiben; theils in dem Claustro der
Brüder/ in einem andern löstlichen Reli-
quario gelegt; das übrig/ so gar wenig wort/
in die Kirchen des heiligen Geists zu Evora/
des heiligen Francisci Kloster/ und ein gan-
zer Leib in St. Bernhards Kloster zu Coru-
dano/ drey Meil außser der Stadt/ darun-
den/ das die Infantin seine Schwester allda
Abtiffin war/ gesand und verordnet. Dar-
auff

FER TILIS
VIRTUTUM ET FA-
CETIARUM AUTUMNUS,

Sive

FERIÆ AUTUM-
NALES,

Non minùs facetè, quàm virtuosè

A

PHILO-MUSO QUODAM
TRANSACTÆ QUONDAM,

Nunc

Manfvetiorum literarum Alumnis

In

Distractionis Autumnalis,

Honestè Instituentæ,

Prototypon adumbratæ,

Authore

CHRISTOPHORO JOSEPHO
HOLLANDT, Pruteno Brunsbergenfi, A.A.
L.L. & Philo:Magistro, J. U. Candidato.

Cum Licentia Superiorum.

VETERO-PRAGÆ,

Typis JOANNIS CAROLI GERZABEK, 1693.

Jan Karel
Jeřábek

Jan Karel Jeřábek

PRÆSIDE
PRÆNOBILI, CLARISSIMO,
ac CONSULTISSIMO
VIRO
D. JOANNE HENRICO
TURBA,
J. U. Doctore Pandectarum Professore
Publico, & Ordinario, Regij Fiscij
Adjuncto, Venerabilis Archi-Episco-
palis Consistorij Pragensis, nec non
Jurato in Regno Bohemiæ
Advocato.

ANNHENTE
AMPLISSIMO JURISCONSULTORUM
COLLEGIO
*Pro consequenda in Utroque Jure
Laurea*

propugnavit :
IGNATIUS FRANCISCUS
Hentschel Silesius Nissensis, J. U. C.

Anno 1686. Mense Aug. Die 29.

PRAGÆ: Typis Joannis Caroli
Gerzabek.

PERILLUSTRI ac GENEROSO
DOMINO
IGNATIO
FRANCISCO

DE
TAM EQUITI,
Domino in Wrbietz, & Dobrnitz,
Sacrae Casareae Regiæque Majestatis
Actuali
CONSILIARIO

Nec non ad
Regiam Aulicam Cancel-
lariam Bohemicam
Intimo

SECRETARIO.
Domino ac Patrono suo
Gratiosissimo
dicat, dedicat, seq; commendat

minimus Client
Ignatius Franciscus Hentschel.

DISSERTATIO
PRIMA.

DE LEGIBUS.

Lemperor Justinianus de
Legibus ità fatur: (a) *ni-*
hil tam studiosum in omni-
bus rebus invenitur, quàm
Legum autoritas, quæ &
divinas, & humanas res bene disponit.
Sic & Heraclitus Ephesinus, ut testatur
Diogenes Laërtius: *Magis pro Legibus,*
quàm pro mœnijs pugnandum esse, asserit,
eò, quòd sine illis civitas nullo modo in-
columis esse possit, possit tamen sine his.
Salus ergo publica consistit in Legibus,
A ubi

Jan Karel
Jeřábek

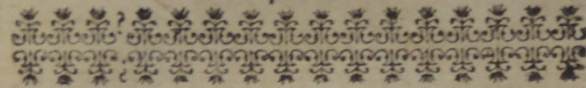
Jiří Laboun st.

8 ✻ (✚) ✻
sâ addidi, ea, ut Lector à genuino
P. Alberti partu, & ab eis, quæ reli-
giosæ venerationis causâ ubiq; re-
tinui, verbis proprijs secernat, se-
orsim aut caractere diverso aut
præfixo speciali titulo, distin-
cta excudi feci.

VES-

Caput I.

VESTIGIUM BOEMIÆ PIÆ

Autore P. Alberto Chanovvsky So-
cietatis JESU.

CAPUT I.

Eucharistica.

Nea, quæ ex Boëmia
ducit in Bavariam
semita, non procul
à Templo peregrin-
ationibus celebri
Deiparæ dicato, ad
S. Cruorem dicto,
lapis visitur non
modicus uno ex latere à summo ad hu-
mum quasi absæctus. Cùm enim reliquos
inter è Boëmia peregrinos quondam An-
cilla Rustica è tugurio, propè Templum

X 6

S.

Vojtěch Jiří Koniáš

Richtiger Weg des Lebens/
Das ist:
loci Andächtige *Prum*
Capitulum - Enigma. 1710
Betrachtungen/
Welche auß der Heil. Schrift gezogen/ und auff alle Tag des ganzen
Jahrs außgetheilet
Der Hochw: in Gott Andächtige / und
Hoch = Edl = Gebohrne Herr Hieronymus von
Hirnhaim/ des Heil: und Canonisch: Prämon-
stratenser Ordens Prælatus, des Königl: Stiffts
Strahoffs und Mühlhaußen Abbas. gemelten
Heil: Ordens durch die Kayserliche Erbländer
Vicarius Generalis, und Visitator perpetuus,
der Röm: Kayf: Mayest: Rath / und der
Heil: Schrift Doctor.
Anzeig aber
Auff vielfältiges Begehren / so wohl Geist-
als Weltlich / von einem Priester *S. Franc. Cas-
pucchini* Lebens / zu grösserer Ehre Gottes / und
Heyl der andächtigen Seelen auß der Lateini-
schen in die Teutsche Sprach übersetzt worden.
Cum Licentia Ordinis & Ordinarij.
Verlegt und zu finden bey Johann Carl
Sörshan / in der Königl: Obern Stadt Prag
Gratschen / im Weiten Hoff.

**OLEA ARMATA
HABSBURGICA
AUSTRIACO HISPANA**
Contra
Oleastrum Turcicum :
Cum
Quæstionibus, Dissertationibus,
& Conclusionibus Philosophicis
Theoricis, ac Moralibus :
In
ALMA, CÆSAREA, REGIAQUE UNIVERSITATE
CAROLO-FERDINANDEA Pragensi,
SUB RECTORATU
PRÆNOBILIS, CLARISSIMI, & CONSULTISSIMI VIRI, DOMINI
JOANNIS HENRICI TURBA,
J. U. Doctor. S. C. Regiæq; MAJESTATIS Consiliarij, in præfata
Universitate SS. Canon: Professoris Publici ac Ordinarij, Inlyte Facultatis Juridicæ
Senioris, Venerabilis Archi-Episc: Consistorij Pragensis Alesoris: In Regno Bohem:
Regij Filci Adjuncti: Sacr: Melit: Ordin: Prioratus Bohemici Cancellarij, CAROLO-
FERDINANDEÆ Universitatis p. t. Rectoris Magnifici.
melior AUCTORE, & PRÆSIDE
Reverendo, ac Doctissimo Patre,
P. CHRISTIANO HOLTZBEC HER, è Societate
JESU, AA. LL. & Philosophiæ Doctore, Ejuisdemque in Præfata Alma
Universitate Professore Publico, ac Ordinarij:
Publicè Propugnata
A
Perillustri, Generoso, ac Doctissimo Domino
JOANNE WENCESLAO KUNASS, Equite
Bohemo de Machowitz, AA. LL. & Philosophiæ
PRIMO MAGISTRO.
Anno à Partu Virgineo M. DC. XCVI. Mensè Die

PRAGÆ, Typis Universitatis Carolo-Ferdinandæ, in Collegio Societatis JESU,
ad S. Clementem, per Factorem Adalbertum Georgium Koniáš,
Anno 1696.

Praha

- ❧ Převládá latinská a německá produkce nad českou, jednotvárná náboženská tvorba
- ❧ Knihkupecké a nakladatelské aktivity se soustřeďovaly v rukou Němců a Rakušanů:
 - ❧ Filiálka Kašpara von Ratha (od r. 1628)
 - ❧ Filiálka Mikuláše Hösinga (od r. 1655)
 - ❧ Filiálka Daniela Wussina (od r. 1658)
- ❧ R. 1669 – vzniklo pod protektorátem jezuitů nakladatelství Dědictví sv. Václava

Filiálka Mikuláše Hösingna

DIVA WARTENSIS,
feu
ORIGINES, ET MIRACVLA
MAGNÆ DEI, HOMINÚMQVE MATRIS ·
MARIÆ,
quæ à tot retro sæculis
WARTÆ,
in limitibus Silesiæ, Comitatusque Gla-
censis, magnâ populorum frequentiâ colitur,
CLARISSIMA MIRACVLIS;

Libris duobus comprehensa,
& nunc primùm in lucem edita,

JMPENSIS
REVERENDISSIMI ET *AMPLISSIMI*
DOMINI

D. SIMONIS ABBATIS CAMENCENSIS.

AUTHORE
P. BOHVSLAO ALOYSIO BALBINO è SOC. IESV,

CUM FACULTATE SUPERIORUM.

PRAGÆ

FORMIS CÆSAREO-ACADEMICIS,
CUM PRIVILEGIO SAC: CÆS: MAJ.

Prostant apud NICOLAVM HOSING Bibliopolam Ibidem,
M DC LV.

Filiálka Mikuláše Hösinga

REVERENDISSIMO, PERILLV.
STRI, AMPLISSIMO, AC RELIGIOSISSIMO
IN CHRISTO PATRI DOMINO,

D. SIMONI

HUJUS NOMINIS TERTIO,
Divinâ providentiâ Ducalis Mona-
sterij Camencensis Sacri Ordinis Cisterciensium
Abbati dignissimo, Münsterbergensis Ducatus & Terri-
torij Franckensteinenfis Pro- Capitano, Domino in Warta &c.
Munifico Wartensis Divæ amatori, Patri, ac Patrono
unicè colendo.

Vitruvius magnus Archite-
cturæ Magister, cum de bibliothecis
ageret, monuit; ad orientem Solem
librarias porticus vertendas; NE LI-
BRI à TIMEIS ET CARIE VITIENTVR. Quod Bi-
bliotheçis, hoc uni quoque libro timendum venit
REVERENDISSIME PRÆSVL; nam si ingratitude,

Vitruv. l. 6.
de Archite-
ctura.

B Ber-

Filiálka Daniela Wussina

PROCESSUS INQUISITORIUS,

Welcher
In der Königl. Böhm.
Residenz-Stadt Prag/
Von dem Hochlöbl. Königl.

APPELLATIONS- TRIBUNAL,

Als einem/ im Erb-Königreich Böhemb. Erb-Herzogthum
Schlesien/ und Erb-Marggraffthum Mähren aufgesetzten Kö-
nigl. Ober-Gericht/ im Jahr 1694. wider beyde
Prager-Juden

Cazar Abeles und Wöbl Turkhandl/

Wegen deß/
Ex odio Christianæ Fidei, von ihnen Juden/ ermordeten
zwölffjährigen Jüdischen Knabens/

Simon Abeles/

Als leiblichen Sohns deß erstern/
verführet ;

Und zu mehrern Erhöhung deß Christlichen Glaubens/ auch zur fruchtbar-
ren Zufferbauung Redesmäßigtlichen/ samt denen Dienlichen

Haupt-Inquisitions-Acten/

Und anderwärtigen darbey unterlassenen sehr wunderseltsamen Begeben-
heiten/ in offenen Druck gestellet worden.

Mit Bewilligung der Hochlöbl. Königl. Appellation.

In Prag zu finden/ heym Caspar Wussin.

Filiálka Daniela Wussina

Adeliche Weidwercke.

Adeliche Weidwercke

Das ist /

dupl. 49 B 29

Außführliche Beschreibung Vom Jagen /

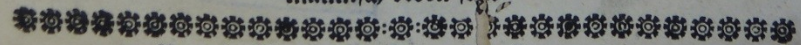
darinnen

nach Beschaffenheit und Unterschied des hoch- und
kleinen Wildbräts /

Thails von denen darzu gehörigen Personen / wie
die außgerüset / wie auch den Hunden / welcher gestalt sie
auffgezogen / abgerichtet / und von allerley zufälligen Kranckheiten sollen
und können geheylet werden :

Thails auch von eines jeglichen Jagbaren Thiers /
wie selbige der Zeit nach / mit Gewalt und Hunden / oder
durch Zeug / Warn / Gruben / Fallen und andern Werkzeuge zufangen /
umbständlich gehandelt wird.

Allen / hohen und niedrigen Stands Personen /
so zu dieser Fürst-Adelichen löblichen Übung Lust und Gefal-
len haben / zu sonderbaren Ehren und Lust zusammen getragen / und mit 36.
Figuren außgezieret / auch mit beygefüigten Weid-Sprüchen / wie man näm-
lich das Waid-Messer zuvermeiden / von allem Waid-
männisch reden *h. J.*

Prag in Verlegung Caspar Wussin. 1699.

Filiálka Daniela Wussina

44

Erster Theil

Das 10. Capitel.

(1) Zu welcher Zeit man jagen soll (2) und wie das Jagen abgetheilet wird.

(1) **W** An nun/auff die bisher beschriebene Weise die Hunde auferlesen/aufferzoge/zum Wilde gearbeitet und gepfneischt worden: Rah alsdahn ein Herr mit seinen Jägern und andern darzugehörigen Personen und Bereitschaften/ sich zu bequämer Zeit/ wol nach dem Feld und Holz erheben/ und allda seine Kurzweil im Jagen suchen. Muß aber erstlich solches nicht anstellen/ wann es regnet/ oder sonsten böß und ungestüm Wetter ist: Dann dieses hindert die Hunde an der Spuhr/ und können dieselbe nicht gewiß haben: Auch wann die Hunde in

Vom Jagen.

45

der Suche an die Stauden oder kleine Bäumlein stossen/ so fällt ihnen das Wasser in die Ohren/und hindert sie/das sie nicht hören können. Darnach so muß man auch auff die Zeit des Jahrs Achtung geben. Im Sommer muß man gar früh vor Tag die Jagt bestellen/ und über den Mittag nicht wahren lassen: Denn nach Mittag nimbt die Sonn die Spuhr hinweg/ das die Hunde nicht mehr suchen noch finden können. Die sudwindische oder mittägische Gewitter sind noch ärger: Denn sie benehmen den Hunden mit ihrer Feuchtigkeit den Geruch/ welches auch der Thau und die Platz-Regen thun: Aber die von Mitternacht sind gut/ wenn sie fein lauter hell und klar sind. Im vollen Mond ist auch böß jagen: Denn der benimbt den Hunden auch die Spuhr/ und die haben des Nachts ihre sonderliche Lust bey dem Mond-Schein. Denn da spielen sie mit einander/springen und laufen hin und her/ das die Hunde ihre Tritt und Fußtapffen nicht so eygentlich mercken und gewiß haben können/ sonderlich wenn ein Fuchs über die Spuhr gehet. Man kan im Winter auch wol umb den Mittag eine Jagt halten/ sonderlich wann Schnee ist: Allein wenn die Sonne herauff kömmt/ und sich die Kälte lindert/ so können die Hunde die Spuhr nicht mehr gar wol riechen. Xenophon hält dafür/ wann der Winter ehne Schnee/ so könne man dem Wild übel nachspühren: Sonderlich wenn der Wind von Mittag her weht: Wenn aber der Nordwind von Mitternacht weht/ und es alsß dann nit schneye/ so könne man wol nachspühren/ wo das Wild seyn müsse.

(2) Gleich wie aber das Wildpret/ seinem Geschlechte nach/ mancherley ist: Also muß auch das Jagen/ auff unterschiedliche Art und Weise/ ange stellt und die Hunde darzu gearbeitet/ oder abgericht werden. Denn ein andere Beschaffenheit hat es mit dem Hirschen und dem Rehe/ und dessen Jagt: ein andere mit dem wilden Schweine und dessen Jagt: ein andere mit dem Steinbock und den Gemsen/ mit dem Hasen/ dem wilden Killen/ oder Königlein/ dem Bären/ dem Luchse/ dem Wolfe/ dem Fuchs und Dachs/ von derer jeglichen insonderheit (und zwar anfänglich von dem Hirsch/ als dem edelsten Wildprät) was seine Art und Eygen schaffte sey/ wieder leit-jag- und heß-Hund darauff müsse gearbeitet/das selbige geludert/ an Fart und Gesehrt erkennt/ die Versuch angestellt/ be-

Jindřichův Hradec

1613 Kryštof Haugenhoffer, záhy odešel do Brna

Litomyšl

- ✧ Po Ondřeji Gradensovi vedla tiskárnu jeho vdova Dorota – tiskárnu udržela do r. 1653
- ✧ Provdala se po 4. za Jana st. Arnolta z Dobroslavína
- ✧ Arnolt zde pracoval v letech 1655-1685
- ✧ 1686 tiskárnu koupil Daniel Vojtěch Kamenický (do r. 1775)

~~3 1711 1711 1711 1711 1711~~

Aludolj Křtinské

Nejšvětější Rodičky Boží
P A M M Y

M A R Y E

Kdežto začátek / původ
a způsob Obrazu Žazračného /
připadnost Mista / wyzdwižení Bo-
steliw a Pauti / proměny a přihody /
a znou zase zvelebenj.

Gako y obzvláštnjch Obra-
zu Žazraču sepsani /
rowanj a crenj /
Rodičky Boží P A M M Y
M A R Y E

Wšem na to
Pautníkům k obzvláštnjmu
ssenj / a Suchownjmu prospě-
a k wydělanj / nynj neypru-
wydane /

W Litomyšli

W Impresy Jana Arnošta
wytiskene.

Arnolt z Dobroslavína

Arnolt z Dobroslavína

Nový
Kalendář Hospodářský
S pilností sepsaný a vydáný / Od
Michala Vgnacya Krásného Polického / Svobodného
Vměnj a Filozoffie Mistra / Hvězdáře a Letáře / i.

Na Rok páně:
1 6 6 2.
Genž gest po Přestupném Druhy.

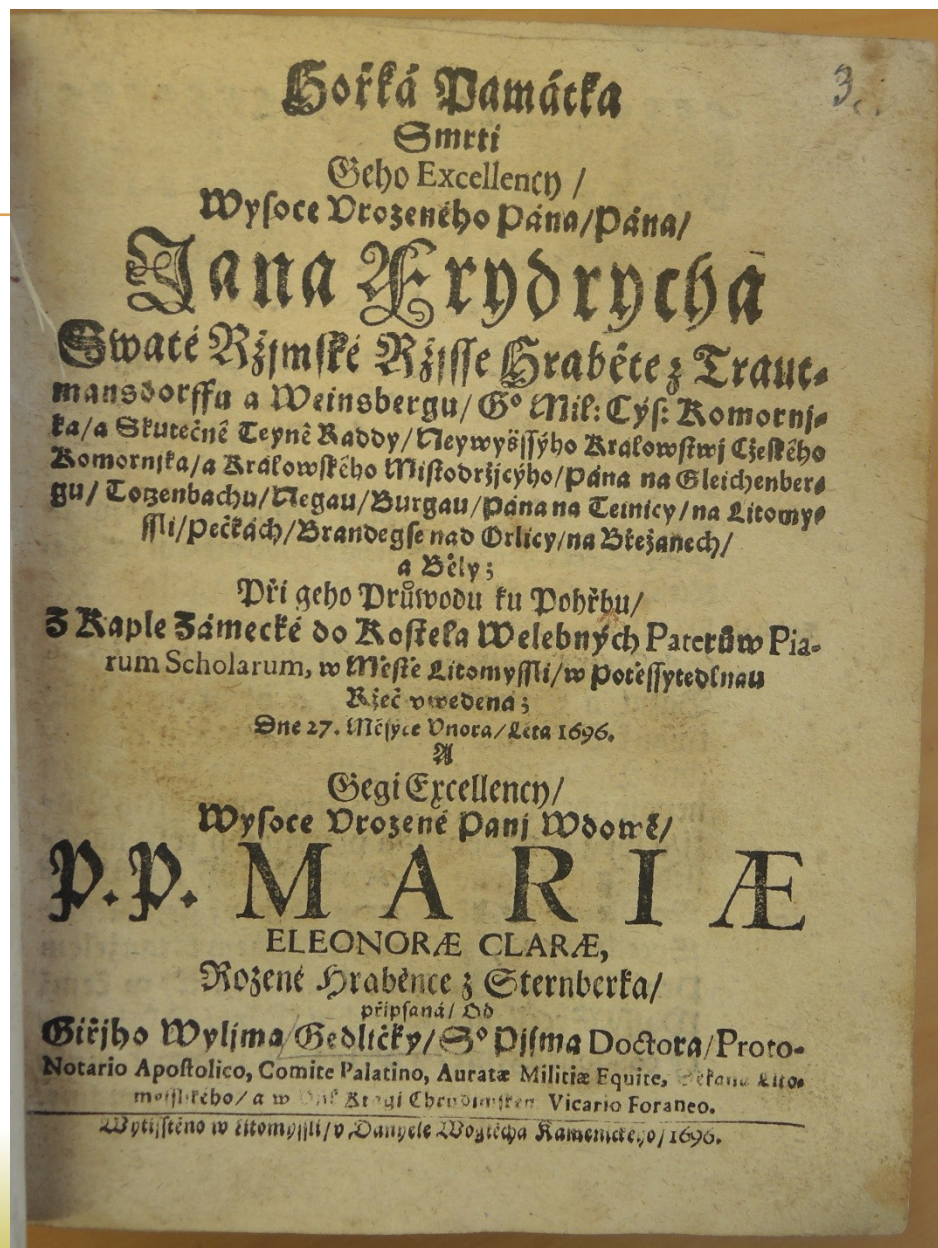

Vytištěn w Měste Litomyšli / w Drukarny Jana Arnolta.

DIES FEBRUARIJ,

Medele. 29 + Walerya Čechové začali Oděw Smutkůw nositi při Po- hěbu králo: Anno / 1547.	Wskaupti Pán G. J. s. na todicku / Mat: s. K 11 6 Poledně 19. 53. Δ O powlo.	flor: kr: pe
Ponděl. 30 b Idelgundy Karel Stuard Engliďy Kral / od swých Poddanych newinně fiat o Selerau	K 25 ∴ ∴ ∴ ∴ ∴ wno s wt.	
Úterý. 31 c Marcelly Wd: Město Cheudym w Cze- chách wšedě wyhořelo / je nic nezůstalo / 1075.	w Měste Londu na Ryňlu / 1649. K 8 + + + Δ 4 tsy /	
FEBRUARIJUS, Středa. 1 d Vgnacya Muč: Czášaw založená / 796.	Onor / mš XXVIII. Dnuw. K 22 Brygdy. ∴ ∴ BO 2 mřáz /	
Čtvrtek. 2 e Zrovnice nerpewšsi Mšse w Czechách w Bradcy v o' Almen: od kněze Barcha dežána / 894	775 * Δ b Δ f ♀ na 300 čerstwo Deššlowání Panny Marye.	
Pátek. 3 f Blazeye Muč: Běčtiani swatě město Ge- ruz: além Pohanům odňa- li a ge dob: li / 1098.	K 17 ● 14. 11. 6. 57. 0. □ 4 wje	
Sobota. 4 g Weronyky Pan: Mlor weliký w Praze byl / po němž desátý díl sotwa lidu zůstalo / 1016.	K 0 + + + + + □ b mřáz /	

Daniel Vojtěch Kamenický

Bořka Damácka

Smrti

Geho Excellency /

Wysoce Drozeného pána/pána/

Jana Frydrychā

Swatě Římské Říše Hraběte z Traut-
mansdorffu a Weinsbergu/ S^o Mil: Cys: Komorní-
ka/a Skutečné Teyně Raddy/ Nejvyššího Bralowskij Cieského
Komorníka/a Bralowského Mistodříjceho/pána na Gleichenber-
gu/ Tozenbachu/ Negau/Burgau/pána na Teintcy/na Litomyš-
li/pečtách/Brandegse nad Orlicy/na Stejanech/
a Běly;

Děi gehu Dřívodu ku Pohřbu/

3 Kaple Sámecké do Kostela Welebných Paterum Pia-
rum Scholarum, w Měste Litomyšli/w počestýrednau

Kječ vvedena;

Dne 27. Měsíce Vnora/ Leta 1696.

¶

Gegi Excellency/

Wysoce Drozené Panj Wdowě/

P. P. MARIÆ

ELEONORÆ CLARÆ,

Rozené Hrabence z Sternberka/

připsaná/ Dd

Giřho Wylima/ Sedlčky/ S^o Dřima Doctora/ Proto-
Notario Apostolico, Comite Palatino, Aurata Militia Equite, Cetana Litom-
yšského/ a w Dal Bragi Choudařten Vicario Foraneo.

Wytřstěno w litomyšli/ v Danyele Vojtěcha Kamenického/ 1696.

Litoměřice

- 1626-1629 – probošt Jan Sixt z Lerchenfelsu, podle jeho závěti přešla dílna na pražského arcibiskupa kardinála Arnošta Vojtěcha z Harrachu a stala se základem arcibiskupské tiskárny

Olomouc

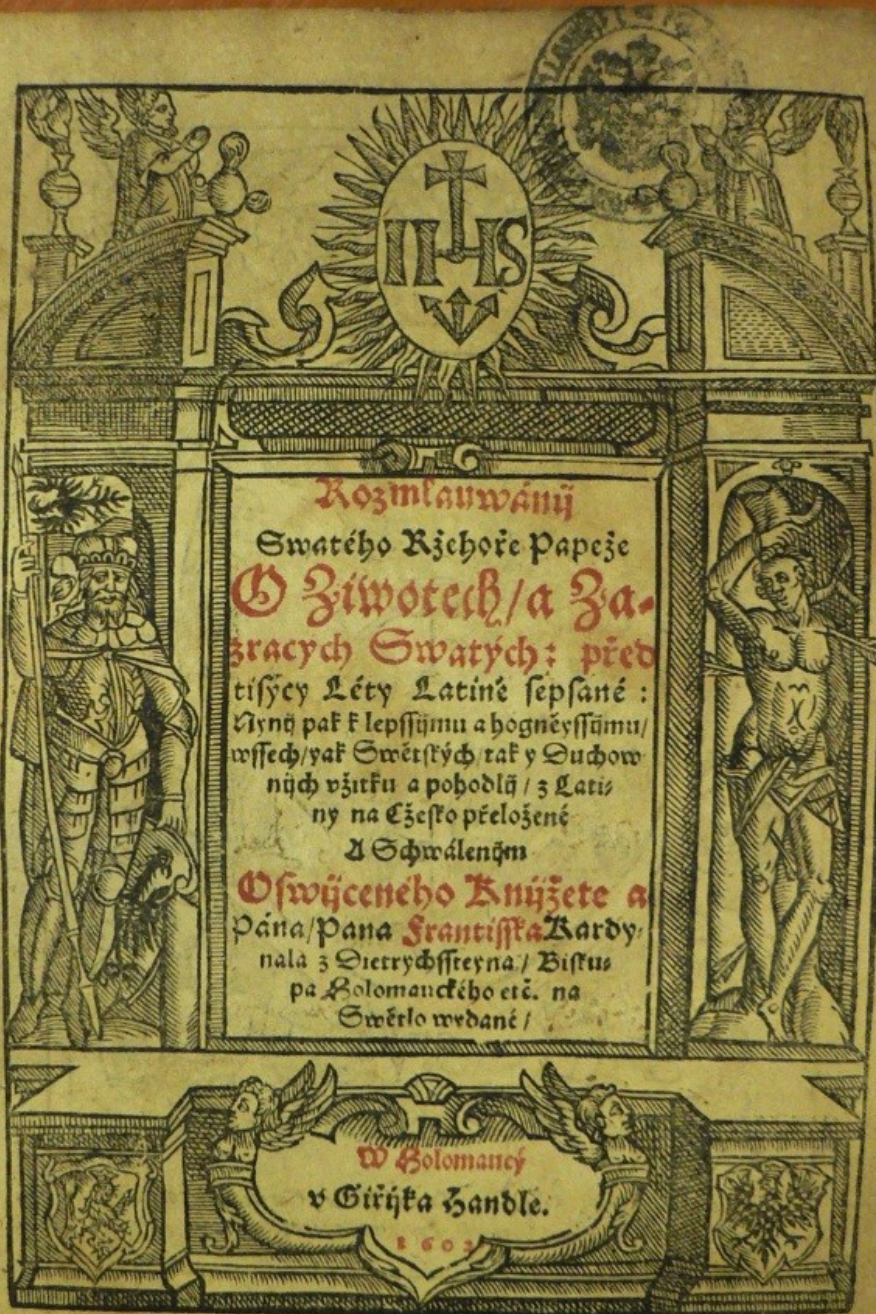
Jiří Handl 1597/1612-1616

Získal tiskárnu Valentina Klína, která patřila rodině Olivetských a r. 1612 ji rozšířil tiskařským vybavením J. Milichthalera

Ve 20. letech 17. století jediná funkční živnost na Moravě

Ediční politika vycházela z katolického programu

- Artikule
- Jezuitské kancionály (např. Rozenplut)

Kozmlauvání

Swatého Rzehoře Papeže

W Žiwotech / a Za-
bracych Swatých: před

tisícey Léty Latíně sepsané :
Nyní pak k lepššimu a hogněššimu /
wšech / yak Swětých tak y Duchow-
ných wžitku a pohodlā / z Latín-
ny na Češto přeložené

A Schwalenám

Oswěceneného Knížete a
Pána / Pana **Františka** Bardi-

nala z Dietrychšteyna / Bistus
pa Bolomanckého etě. na
Swětlo wvedané /

W Bolomanč

y Giiřka Zandle.

1603

S. Benef.
pobřížkau
zaklinat.

S. Benefe
mravé od
Bladby roz
vázal.

hněvu popuzovali. Kterýžto když tak diaub
snašsel/ odesel gednau k Muži Božjmu/ a yak
by mnohá hanlivá slova slyšeti musyl / ozna
ml. Muž pak Božj to o ných slyštyc / hnedty
gjm wšázal/ ita : Naprawügte Razyt swüg/
nebo gestli nenaprawjte / wyobcugij was. Wy
obcowánij weypowědi nevěčil / než ný toliko
brozyl. Ony pak od prwných obyčegw nic se
neproměnily / a w malých dnech z tohoto Swě
ta sešly / a w kostele pochované byly. A když
se w témž kostele Misse Swatá slaužila / a Ja
heň wedlé obyčege ohlaššowal: gestliby kdo ne
přigýmál / aby giným místo dal. Chura pak
gegých/ která za ně Mšty swatou slaužiti dala/
widěla ge z hrobu vycházeti/ a s kostela giti.
Což když častokrát widala/že když Jahn ohla
ššowal / k rozkazu geho z kostela chodily / a w
něm zůstati nemohly / přivedla sobě k paměti
ěc Muže Božj / kteráž gjm byl když gestte ži
wé byly/wšázal/totizto že ge chce wyobcowati/
gestliže swy obyčege a slova nenaprawij. Tedy
Muži Božjmu to oznámeno gest/kterýžto swau
rukau offeru dal/ ita : Gděte a tuto Obět za ně
obětügte / a gij wjce wyobcované nebudau.
Kterážto Obět když za ně byla obětována / a
Jahn wedlé obyčege ohlaššowal/ aby ti které
by nepřigýmali z kostela wysli. Tehdy ony
Panny z kostela vycházeti negsau wydané / z
čehož nepochybně se poznalo/že poněwadž gsau
mezy těmi / gestto společnosti zbawení byli /
wen z kostela newycházeli / přimluwau Mu
že Božjho / společnosti a zdýlnosti od Boha
dosly.

Petr.

Petr.

Welmi diwne gest co prawjše / že ačkoliw
dúškoyný a Swatý Muž/ gestte w Těle porušs
tedlném přebýwal / mohl Dusse / kteréž gij přeb
newiditedlném saude Božim staly / rozważati.

Kžeboř.

Šdaliž Petře ten gestte na tom Swětě ne
byl / který od Pána slyšsel : což koliwěk rozwi
šes na Zemi / rozważano bude y na Těbi / geho
to místo w zawážování a w rozważování ma
gij / kteréž spravování Swatého wěrau a mra
wy docházegij. Ale aby tak weliké wěcy na z
ni Cžlowěk dowěsti mohl / Těbe y Země stwo
čitel / s Těbe na Zemi přišsel / a aby také Tělo
mohlo duchownij wěcy rozsuzowati / to gemu
ráčil darowati / ten který pro Lidské po Kolenij
gsa Bohem / stál se gest Tělem. Nebo odeud
powstala a wyweyšsena gi mdloba nasse / odkud
ponijiti se / a zemljiti chčela / moc a syla Božj.

Mat. 16.

Jan 1.

Petr.

Š skutky a diwy / strownawagi se rozum y čc.

Kžeboř.

W Pacholeti / kteréž pocho
wané / země wywrhla.

Kapitola 25.

Š jednoho dne když neyake Pachole ge
ho Mnjšsel Rodiče swé / wjce než naleželo
milowalo / a k nim do domu z Kláštera /
bez požehnánij wyslo / hnedty toho dne yak k

nim

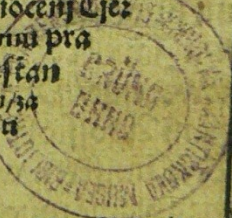
Kniha o Oprawdowné

Pévy o Duse / a opravé služ

bé Pastýřské / yak by w Cjerkwi
Krystowě zřezena a wykonáwana
býti měla. Wydána skrze
Martina Bucera.

W této knize najdeš ty wla

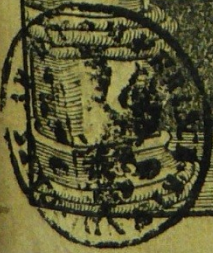
stné prostředky / skrze kteréž my / odtech
tak žalostných a škodlivých rozdělení
a roztrhání Laboženství / k
pravému sgednocení Cjerk
we / A gegjenu pra
wému Křesťan
skému radu / za
se přijíti
může
me.

Utoliko zborom Krystovým. Ale také Farářom
y Wychnostem / velmi potřebné a vjitečné znati.

VV SSTROSPVRCE SKRZE VVENDELINA
RZIHIE IETHA PANIE M D xxxcVIII

Nyni w Nowé z Nemeckého Jazyku w Český
přeložena. Léta Ad. D. rliij.

k Čtenáři.

Když mně Janovi Lekaři Boleslawskému toto ká-
zanje y s odpovědí Martin Michalez k žádosti mé se-
psal / a plnau mi moc dal / abych etjem učinil jakž chcy.

Já pak přečtešsy ge s některými přátely svými dob-
rými / obljbil sem ge a oni také / y požádán sem od nich a
bych jim to učinil křbosti / a ge wycištěnauti dal / kterč
to gich žádosti sluffně nemoha hodně odepře

ti / to sem učiniti se podwolil / Protož
tebe prosym Čtenáři milý / že to

dobrotivě čyšti budeš / a
což prawějšyho gest
męzy jim a od

poruau

stra

nan / přigmeš k swému wy-
dělání. **Wey se dobře :**

Přístup který sem učinil k
zanj o **Wetery Paně z přičiny**
Ctenj Swateho Neděle Sedmé po
Swate Trogicy / Léta
MD Liiij

Blýsseli sme ted Čtenj Swate / w
němž se oznamuge onasycenj tělesném zástupu / kterč se
pána Krysta natě paušsti pořád za tři dni přibřel / při-
čemž se weliká lřost pána Gejšse Krysta kterauž mel
nadřsem zástupem / wkauge / Ano y otcowšá péce / aby
ten zástup nezahynul / Protož dironym a zázračným oby-
čegem to opatřil / aby ten zástup wšecel / z tak mala chle-
buow nasytil .

Gistě pak ne bez přičiny Pán Krystus to učinil / a
le aby také z tohoto sycenje tělesného / dal přičynu k sycenj
duchownjmu / Neb Swaty Jan napsal / že když onen zá-
stup kterčž Pán Krystus nasytil / zpěti chlebuow / hledal
ho aby opět nasycen byl tělesným pokrmem / On zpřičy-
ny té mluwiti knim račyl / od duchownjmu pokrmu . ec.
Na kterémžto mjestě ten pokrm duchownj anapoy / mj-
nj se sám Krystus Pán w milosti a w prawdě sebau na-
plněné a zaslaužené k věčnému žywotu / kterehož se wě-
rau požjwá / Jakož dje . Kdož přicházy k nimě nebude la-
čněti / akdož wěřj w ně nebude žijněti nawěky / Kterčžto
wšery když nenje přikom / ten ni žádný k Krystu a k spase-
nj přigjeti nemuže . Kdož pak tuto wšeru má / a strzenj
Krysta požjwá / ten takowý pronášyge / netoliko strze
B

Louka u Znojma

Klášterní tiskárna:

1595- cca 1612

Mikulov

Katolický tisk:

Kardinál Fr. z Dietrichsteina přenesl do Mikulova bývalou tiskárnu premonstrátského kláštera v Louce u Znojma

Dílna působila při gymnáziu jako Piaristická tiskárna 1630-1639, 1640 ji koupil J. B. Werner a přestěhoval ji do Brna

Mikulov

Hebrejský tisk:

Tisk pro židovskou obec – krátkodobé působení
brněnské tiskárny F.J. Neumanna z Brna – v působení
jeho vdovy Anny Františky v letech 1765-1779, 1785

Podmínkou bylo otevření paralelní německo-česko-
latinské tiskárny (1766)

PRECES VOCALES
AD USUM QUOTIDIANUM
CLERICORUM REGULARIUM
PAUPERUM

MATRIS DEI

SCHOLARUM PIARUM
PROVINCIAE BOHEMIAE
AD ECCLESIAE RITUS

&

PRÆSCRIPTUM

SANCTI JOSEPHI

CALASANCTII

A MATRE DEI

EJUSDEM ORDINIS

FUNDATORIS

EXACTÆ.

Accedunt Ritus vestiendi Novitios,
eorum Professionem recipiendi, mortuos
sepeliendi, & id genus alia.

CUM SUPERIORUM AUCTORITATE.

NICOLSBURGI,

Typis Annæ Franciscæ Neumannianæ, Factore
Ernesto Jacobo Haselmann, 1769.

mereatur. Qui vivis, & regnas in sæcula sæ-
culorum. R. Amen.

*Deinde aspergit vestes aqua benedicta ter, id
est, in medio, a dextris, & a sinistris vestium, &
Novitium exuit, dicens:*

Exuat te Dominus veterem hominem cum
actibus suis. In nomine Patris, & Filii, &
Spiritus Sancti. R. Amen.

Induens veste dicat: Induat te Dominus
novum hominem, qui secundum DEum crea-
tus est in justitia, & sanctitate veritatis. In
nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. R.
Amen.

Cingens dicat: Cum esses junior, cinge-
bas te, & ambulabas, ubi volebas: cum autem
senueris, alius cinget te. In nomine Patris &c.
R. Amen.

Pallium imponens dicat: Accipe pallium
sanctissimæ charitatis, quæ multitudinem operit
peccatorum. In nomine Patris &c. R. Amen.

*Si fuerit Clericus, clericale birretum capiti ejus
imponat, dicens:* Accipe trophæum crucis in
capite tuo, ut tibi absit gloriari, nisi in cruce
Domini nostri JESU Christi. R. Amen.

Deinde idem birretum manibus ejus tradit.

*Si Erater fuerit, pileum capiti ejus imponat,
dicens:* Accipe pileum libertatis gloriæ filiorum
DEI, ad quam hodie vocaris; & scias, quod
servire DEO regnare est.

Tunc surgat Superior, dicens:

ORE-

OREMUS.

DEus misericors, DEus clemens, cui cuncta
bona placent, sine quo nihil inchoatur, ni-
hilque boni perficitur, adsint nostris humilibus
precibus tuæ pietatis aures, & hunc famulum,
cui in tuo sancto nomine habitum nostræ Reli-
gionis imposuimus, a mundi impedimento, &
sæculari desiderio defende, & concede: ut in
hoc sancto proposito devotus persistere, & re-
missione peccatorum percepta, ad electorum
valeat pervenire consortium. Per Dominum
nostrum &c. R. Amen.

*Deinde supradiçti duo Clerici intonant hymnum
Veni Creator Spiritus; Novitius autem ante altare
se prosternat.*

Veni Creator Spiritus, mentes tuorum visita,
Imple superna gratia, quæ tu creasti pectora.
Qui diceris Paraclitus, Altissimi donum Dei,
Fons vivus, ignis, charitas, & spiritalis unctio.
Tu septiformis munere, digitus paternæ dex-
teræ,

Tu rite promissum Patris sermone ditans gut-
tura.

Accende lumen sensibus, infunde amorem
cordibus,

Infirma nostri corporis virtute firmans per-
peti.

Hostem repellas longius, pacemque dones
protinus:

Ductore sic te prævio vitemus omne noxium,
Per

Brno

1. V 1. des. 17. stol. – Polák Bartoloměj Albrecht Forman (1601-1611) – 25 titulů

V r. 1601, 1602 a 1603 se jedná o tisky zemských sněmů

Od roku 1607 se produkce rozšiřuje

Českých tisků 18, latinských 5, německé 3

2. Němec Kryštof Haugenhoffer (1614-1625) – 14 titulů

Tisky jen latinsky (7) a německy (7) , vydal 2 evangelické zemské sněmy (1618, 1619), velký podíl jezuitik

Před Brnem působil v Pasově a Jindřichově Hradci (1613), později v Mikulově (1628-1629) jako faktor

23
v
6
22

THALASSIONES

Dn.

CASPARO
DORNAVIO PHI-
LOSOPHO-MEDICO

DOCTORI:

ET

ELISABETHÆ GLYCHIÆ
VIRGINI NOBILI,
SPONSIS

SOLEMNINVTIARVM RITV

GORLICII initiandis VII EID. IANUAR.

M DC VIII.

decantati

ab

AMICIS MORAVIS

*Benivolentiae, Honoris & amo-
ris ergò.*

BRUNÆ MORAVORUM

Imprimbat BARTHOLOMEVS AL-
BERTVS Auriga.

508

IOANNIS FRIDERICI BA-
RONIS à ZEROTIN
Thalassio.

*Ascier è spinis uvas quis crederet, aut quis
Mellitit alœn crederet ire favis?
Sed tamen inficias non amplius ibo, nec ibit,
Qui novit quod sit dulcis amaror amor.*

*Dulcis amaror amor sanè est, si credimus illis
Q uos vsit flammis ipse Cupido suis,
Non tamen omnis amor, quamvis spinosus illum
Nomen commendet, non tamem omen inest.
Testes DORN AVIÆ spinas dulcedinis opto,
Dulcitasq; mero melle & amore faces:
Nempe heic florilegis jungit connubia spinis
DORN AVIANVS amor, dulcis amorq; GLYCE:
Maële tuo dulcore GLYCE, spinisq; vicissim
Maële tuis felix DORN AVIANVS amor:
Mistus erit rectè si post modò amaror amori,
Nil præter mulsam, nil nisi mella fluent.*

accinebatur in SELLO
WITIO.

M E L O S.

*Ilvis honorem jam decies suo
Algu November decutit, & novo
Tomento abundè vestit, ex quo
Urere in Aonisin puellis
Planè remissis nisibus institi,
Severiori me sapientiæ*

*Emancipans; sed nunc retrorsum
Vela dare, atq; iterare Musas
Mens est relictas; DORN AVII mei
Hoc sanctus urget candor, ut improbo
Rumpatur exemptum ile momo,
Atq; oculi dolcant malignis!
Pigmenta laudum nil equidem moror
Quæsita longè; nec meus hæc avet
DORN AVIUS! sed absq; fuco,
Si quis erit, Logicæ implicatos
Secare nodos qui solidè ingenti
Subtilioris possit acumine,
Ringente nil quidquam sophistâ,
Dispercam nisi noster hic est
DORN AVIUS: quid? si quis, in intimis
Quidquid recondit sensibus Historis
Examinatâ lance librat,
Dispercam nisi noster hic est*

A ij

DORNA-

24.
56
23.
ANACREON.

CLARISSIS-
MO, SOLLERTIS-
SIMO, EXPERIENTISSI-

MOQ; PHILOSOPHO-MEDICO DO-
CTORI, DOMINO CASPARO
DORNAVIO:

ET

CASTISSIMÆ MORATIS-
SIMÆQ; VIRGINI ELISABE-
THÆ, NOBILISSIMI, PRUDENTISSI-
mi gravissimiq; Viri, Domini JANI GLIGHI à
Milziz, Reipublicæ Görlicianæ consu-
lis meritissimi, filiae:

NOVIS NUPTIS,

Felicissimi ominis ergo consecratus,

CHRISTIANO GOCHSEMIO F.

ANNO, M DC VIII.

BRUNÆ MORAVORUM

Excudebat Bartholomeus Albertus Auriga.

108

ANACREON.

Humanitas, & omnis
Alacritas, & omnis
Celebritas, & omnis
Formositas, & omnis,
Fidelitas, & omnis
Frugalitas, & omnis
Felicitas, & omnis
Festivitas, & omnis
Beatitas, & omnis
Integritas, & omnis
Vivacitas, & omnes
Lusus Faventiarum,
Nifus Lubentiarum,
Risus Licentiarum.

Qvas non in hâc maritus

Adululationes?
Qvas non in hâc maritus
Titillationes?
Qvas non in hâc maritus
Confabulationes?
Qvas non in hâc maritus
Obfationes?
Qvas non in hâc maritus
Consvatationes?
Qvas non in hâc maritus
Sublingulationes?
Et quidquid est ubiq;
Facetiuncularum
Et quidquid est ubiq;
Luctatiuncularum,
Et quidquid est ubiq;
Certatiuncularum,
Et quidquid est ubiq;
Collusiuncularum,
Et quidquid est ubiq;
Palpatiuncularum,

Et

Et quicquid est ubiq;
Commorsuuncularum,
Et quidquid est ubiq;
Oppressuuncularum,
Et quidquid est, sed st' st'
Qvid quæso non maritus
Facitq; perficitq; ?

Qvas non in hâc marita

Amâniore cultu,
Sereniore vultu,
Et blandiore nutu,
Faventias marito
Facitq; perficitq; ?

Qvas non in hâc marita

Acutiore visu,
Lasciviore nisu
Et nequiore risu,
Lubentias marito
Facitq; perficitq; ?

Qvas non in hâc marita

Decentiore gestu,
Velociore nictu
Et molliore tactu
Licentias marito
Facitq; perficitq; ?

Qvas non in hâc marita

Jecusculo procaci
Femusculo seqvaci,
Et corculo trahaci
Pellacias marito
Facitq; perficitq; ?

Qvas non in hâc marita

Venustulis capillis,
Rubicundulis papillis,
Mammillulis glabellis
Lumbisq; mollicellis

Placen

ANACREON.

Placentias marito
Facitq; perficitq; ?
Qvas non in hâc marita
Nigellulis ocellis
Mellitulis labellis
Manusculis tenellis
pedusculisq; bellis.
Decentias marito
Facitq; perficitq; ?
Qvas non in hâc marita
Feliciorè partu,
Beatiore fructu,
Jucundiorè frætu,
Venustiorè prole,
Et prole masculinâ
Et prole fæmininâ
Dulcedines marito
Facitq; perficitq; ?
Qvos ergo non honores,
Qvos ergo non favores,
Qvos ergo non amores,
Qvos ergo non lepores
Par ritè copulatum,
Par ritè colligatum
Par ritè conjugatum
Facitq; perficitq; ?

Tua Nimfa pertinacè

Inaugurata voto,
Putans beatiorem
Longè esse cœlibatum,
Fortassis Asmodæi
Sic fascinata fraude,
Argurula Diones
Acuculam loqvellam
Exercitiorè
Antistophâ refellens,

Vi.

Vitamq; conjugalem
Atrociorè multo
Hyperbolâ cavillans
Verba hæc reciprocabat:
SINE COPULA MARITAE
EST VITA VERA VITA.

Qvin fævior colubro,
Atrocior rubetâ,
Minaciore Dracânâ
Est vita conjugalis;
Qvin quidquid est ubiq;
In orbe Scorpionum,
Et quidquid est ubiq;
Arancarum in orbe
Noctentior profectio
Est vita conjugalis!

In hâc latet simulcas.

Acerbitasq; & omnis
Austeritas, & omnis
Ferocitas, & omnis
Immanitas, & omnis
Supinitas, & omnis
Obscuritas, & omnis
Deformitas, & omnis
Iniquitas, & omnis
Rapacitas, & omnis
Calamitas, & omnis
Profanitas, & omnis
Indignitas, & omnis
Mortalitas, & omnes
Fletus Querentiarum,
Luctus Querentiarum,
Planctusq; Præficarum!

Acerbiore contrâ
VENUS incitata bile,
Rubentiorè fronte,

A iij

Strb

Přítěb

**Swatého / spolu y příklad-
ného / yať žiwota / tať y Muče-
dlnictwí / Swanáctilerebo Pacholere
Wita / Sédice Českého:**

R

Dowinné Octiwosti /

Wšec: oswíceneho Bnizete a Pána / Pána
františka Kardynála z Spyrchsteyna zé.
Biskupa Solomauckého zé.

Od

Swobodné Vmėnij Věncůw / Kollegie smės
na Gejřřfowého v Matky Boží w Freně/
Na

Skolstém Divadle / Žiwé a Auprawné /
pěti Čjiny wytwárený.

Při

Kočním wšeho Věenj Obnoweni / abodnem /
dbalých Věencůw / Obdavení.

Le

Po Sfestnácistem / dewátého.

Šne

Swacátého páteho / Měsíce Řiřřna.

Osoby

Žiwé / a Auprawné wytwáreného Žiwota / S Wjta Mučedlnjka.

Předmluwcůw pět.

Swatý Wit / dwanáctiletý Pachole.

Anděl Strážce Witů.

Modestus / Witů Pěstaun.

Krescencya / Witů Chuwa.

Syllas / Otec Witů.

Getes Sluha Syllasa / s ginými čtyřmi.

Kür gedenácte Andělůw.

6 4 3 2 1 Pacholjřko.

Waleryán / Řřřmřského Panřtwj we Wlassých

Wládař.

Dwořanůw dwanácte.

Woyákůw řřřř.

Pochopi tři.

Poprawcy tři

Maryus Konřřel / s Služebnjřem.

Starořřka.

Warus Wogenřřký Wládyka.

Siratokles s ginými Woyáký.

Měřřřianůw řřřř.

Dyoklecýán Cýřř se čternácti Dwořany.

Walerya Deera Dyoklecýána Cýřře.

Kořřka Walerye.

Komonřřtvo Walerye we čtyřech Osobách.

2 4

Proklus

12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.
21.
22.
23.
24.
25.
26.
27.
28.
29.
30.

Dzmlauwa
nij aneb Hádání Chu-
deho Cizlověka s Bohatým: Z kte-
réhož se geden každý muž naučit dobrých
a Pobožných skutků
Catalogo in scriptis Domg. Pavao's facty Jsu
Wybrání z Púsma S^o. a vydání
Gauce Aibba Od
Bartholomege Paprockého
z Glogol/ rč.

*Sic cum inferiore uiuas, quemadmodum supe-
riorem tecum uiuere uellis. Seneca Epist: 97.*

Wytisřeno w Brně/ v B. A. S.
24 Decemb: MDCVI.

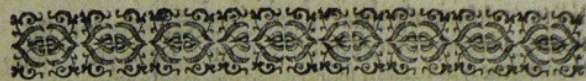
Pythagoreſa Filozoffa itaucyho: *Per viam publi-*
cam ne ambules, hoc eſt ne vulgi ſequeris errores, quidquid
agas eterna mercedis cauſa agas, cunctaq; non ad laudem
& opinionem ſed ad gloriam reuoces ſempiternam. Uic
pro Peychu k wili Swetu/ ale wſecko pro wēci
nau mzdu činijē má každy / aby zewſſech činūw
geho/ Čeſt a chwála Pánu Bohu ſe rozmáhala/
A wſſat nemnozy w ſſeſtj otó ſe ſtaragi / z čeho
ſe poſmýwá Filozoffi ita: *Apetitus frenari difficilis,*
adiuctis uero diuitijs, penitus inſanus. Pracugem s chy
tij wſſyčtj a bychme zbohatlj / a toj toho dowe
deme / Pána Boha hned zapomijnáme / a yačo
ſteſſčtj w Peychu ſe podnáſſjme / doſypugje a
dokládajje Trauhel / a očjmsy wyſokem ſmey
ſſjme / Nepamatugje na Slowa/ které Saluſtius
napſal ita: *Qua male domum ingrediuntur, minime ſa-*
lutem habent. Euripides také dij: *Male partam pecu-*
niam a tua domo expelle, ea ſiquidem perniciem adfert, ac
brevi tempore dilabitur. Komu tehda Pán Buoh
ſwé požeňanij w tom ráčij dáti/ má ſſetřijē a pa
matowať na naučenij Pánē / genž dij: *Querite*
vobis amicos de Mamona iniquitatis. Proč Pán Báh
Penjze tak gmenuge: Proto / že lidé wjje ſobě w
nich zakládagi/ nešli w láſce geho Swatē. A gi
ným ſpúſobem ſobě Píátely ſerz ně gednagi/ nešli
geſt

geſt wile Swatá geho. Magi také onē (totij
Penjze) takau moc/ yať Saluſtius dij: *Pecunia inue-*
nit hominibus amicos, pariter & honores. A wſſat toj
w ſſaſſuňku Maudreho býwagi / zlé nimi wlad
nauē nemůže / má z nich Pán čeſt y chwálu / má
také y Bljžnj geho wžitē / a takowému člowěku
yať Ktlez: dij w 11. Kapit: *Benedictio Dei in merce-*
dem feſtinat. Libere z W. M. otom mlauwije y
pod Tytulem W. M. takowē Rozmlauwánij
wydať na Swětlo mohu / neb gſem toho dobře
powědom / kterak Předkowē W. M. *ex utroq;*
parente, ſlawnj Dédowē W. M. Páni Debincj
z Debinē / Tak také Páni Serakowſcj Dgcowē
W. M. v kterých Předkowē mogli gſauc / Auřád
gich Podkomoſtwj Zemſkeho/ na gegjch mýſtē
řjđili/ a odprawowali/ ti wſſeljkými Fortunami
Bohatſwj poctiwými od Pána Boha obdačtj
byli: Zde také zpřijznēnj W. M. z Rody wzáctj
nými / yať po prwnj/ tak po druhé Panj Man
želce W. M. A zwlaſſt onen ſlawy dlanhé a pa
matky hodny / Pan Jan Horecký z Horky / Mj
ſtopjſať toho Slawneho Margrabſtwj Mo
rawſkeho/ weliky Dobrodince mjg neymilegſſj/
Pan Otec Panj Manželky W. M. kteréž yá ſpo
lečně y z W. M. za mnoho Let dlanheho Zdravj
winſſugi.

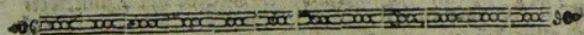

Die Jesuitisch Otterzucht/
Kan vertreiben die Böhmishe Frucht:
Concordia wird sie genandt/
Ist auch gwachsen im Ungerland/
Im Marggraffthumb Mähren zugleich/
Wolt Gott sie wüchs auch im teutschn Reich/
An Krafft vnd Tugend wie die Iwer/
So wird befördert Gottes Ehr/
Vnd blieb Fried vnd rein das Gottes Wort/
Wann weggschafft werd diß giftig Sort/
D trewer Gott jag du sie fort.

Handwritten text at the bottom of the left page, partially obscured by a white strip.

Ingeachtet daß man das heylsame Wund-
kraut die Concordiam, aufzureuten/ vnd die
Böhmishe / Mährische / Lausnitzer / Un-
ger vnd Oesterreichische Stände zu separiren vnd
zutrennen begert/ so hat es doch nichts würcen mö-
gen/ sondern die in Böhmen gewachsene Frucht/ so
die Jesuitte Aufmusterung befördert/ auch in Mäh-
ren vnd Ungern wol gerastet/ wie dann auch ihre
Krafft vñ Wirkung/ sich gut vnd gerecht befindet:
wie der Christliche Leser/ weitläufftig / auß benze-
druckten Patenten/ vernemen vnd verstehen wird.

C O P I A

Des Mährischen Patents / welches
die Jesuiten proscibiert, vnd sub 6. May/
publicirt worden.

In N. N. die Herrn von der Ritterschafft/
vnd Personen auß den Städten/ der Stände vnd
Inwohner des Marggraffthumbs Mähren/ so der
Evangelischen Religion zugethan/ vñnd den Leib
vnd Blut vnser Herrn vnd Heylands Jesu Christi sub utraq;
empfangen/ vnd an jeko in der Statt Brunn/ versamblet sind:
Thun kundt vnd offenbar mit diesem Brieff vor jedermennig-
lich/ wo derselbe gelesen oder gehört wird/ insonders wo es von
nöthig/
A ij

ndheit/welcher massen vns von den Herrn Ständen / des R^o
nigreichs Böhemb/dieses nicht nur allein / durch den Truck
ausgangene Apologiam sondern auch durch vil vnd manchers
ley Schreiben vnd Brieffe zuerkennen geben worden / Ja all
bereyt zuworhin Weltkündig ist was vor gewaltig præsidien
durch Anstiftung der Jesuitischen grossen vnd Gewaltigen
KriegsEmpörungen auch vnschuldigen Blutvergiessen versee
hen gewesen: So werden wir gleichermassen gewislich berichtet/
das von ihren den Jesuiten / zu diesen festlaen Empörungen/
durch welche ist dieses Marggraffshumb Währen vnser L.
Vaterland/nicht nur allein in gewaltigen schuldenlasti geset
sondern auch in das eufferste verderben gebracht/ist Ursach ges
ben worden: Wir halten demnach dieselbe vor solche vnd ders
gleichen Practicanten vnd Auffrührer / welche mit so böser
Nahgehung nicht nachlassen wollen / vnd haben einheltiglich
beschlossen/sie die mehrgedachte Jesuiten auß diesem Marggrafs
shumb Währen / auß ewig zu proscribiren, vnd zuerweis
sen: Detrowegen euch Rectoren, Magistern, Schulmeistern
vnd allen Jesuiten / die sich in diesem Marggraffshumb Wäh
ren (es seye in Städten/Märkten/Dörffern / oder an wel
chen Orten es wolle) auffenthalten / hierumb ernstlich anbe
fehlen / daß ihr denen von vns / zu euch abgefertigten Herrn
Commillarien, an jeko vnd also balden vnverlanglich ohn alle
Aufstucht / gutwillig die Schlüssel von den Kirchen vnd
Collegiis einantworten/ vnd euch von dannen nach publicir
ung dieses Patents auß diesem Marggraffshumb Währen
hinweg packen/vnser liebes Vaterland fliehen vnd ewer keiner
vnter euch/noch auß ewerer Seit vnd Rotten / zu verrufften
ewigen Zeiten/sich nicht mehr / vnter welchen Schein vnd Ges
talt es seyn möchte/in diesem Marggraffshumb Währen/sin
den lassen sollen: Wo fern aber einer vnter euch / über diese
vnser

vnser sampeltliche Erklärung/sich ferners in diesem Land wird
finden lassen/der solle ohn alle Gnad/oder rechtliche eynige ver
hörung/von welchen er auß vns den Ständen erdayt wird/am
Leben gestrafft werden: Hierumb weil euch vnser gewisser
Willkündt vnd offenbar/so siehe euch zu/euch also vnd anders
nicht zuverhaleen/auff daß nicht von nöten/künstlig gegen euch
ein andern Ernst zugebrauchen: Dessen zu besserer Vrklündt
vnd Beglaubigung/haben wir anfangs bemelte Herrn von der
Ritterschafft/vnd auch die Abgesandten/vnser Putschafft
sen zu End dieses Patents außdrucken lassen:

In der Statt Brunn/6. May/

Anno 1619.

A III

Copia

X

29050

COPIA

Deß Schreibens/so die
Evangelischen Herren Stände in Böh-
heimb/ an die Herren Stände in Mehrern
den 23. Januarii 1619. gethan.

Sampt der von den Mehrischen Her-
ren Ständen daranff gethanen vnd er-
folgten Antwort.

Gedruckt im Jahr/

M D C XIX

4

Hochwürdigste / Hochgeborne / Wol-
geborne / Edle / ic.

Ir zweiffeln nit / Euer Hochfürst:
Gnaden / Euer Gnad: vnd Euch / werde
noch in guter Gedächtnus haben / was mass-
sen Wir / so wol durch eilich Schreiben / als
auch / bey nechst zu Brinn gehaltenen Land-
tag / durch unsere Abgesandten Euer Fürstl:
Gnaden / Als alle vier Herren Stände / des
Löblichen Marggraffthumbo Mähren / in aller Observanz vñ
Ehrrerbietung / Freund: Nachbarlich / vñnd dienstlich ersucht /
vñnd gebetten / das sie vns wider das jenige Kriegsvolk / so
aus verursach vñnd anstiftung eilicher böser Rächte (welche den
Ständen dieses Königreichs / über das freye Exercitium Reli-
gionis gegebenen Majestatbrieff / die Contracta Privilegia vñ
Landes Freyheit öffentlich gekrochen / vñnd zu diesem Unfried
Versach geben) vñder Ihrer Kay. May. Vñsers allernädigsten
Königs vñd Herren Namen / ohne alle billiche Versach in dieses
Königreich eingeführt / vñnd das Böhmerland allbereit / vñbers
halbe Jahr stas vñnd ohne vñnderlah verderbt / vñnd gewaltige Ty-
ranney / an dem vñnschuldigen Böhmischem Blut / bis dato ver-
übet / mit derselben Votel zu Hülffe kommen / vñnd solche noch
fernere vñnd grössere Gefahr vñnd Verderbung des Landes (deres
sich nicht allein dieses Königreich / sondern auch andere incorpo-
rierte vñnd vñnbligende Länder zubefahren haben) zeitlich mit der
Hülff Gottes des Allmächtigen / abwenden helfen wolten.

Auff solch vñsere Ersuchen / haben dieselbe vñns auf bemeltem
Landtag / hinwider zur Antwort gegeben / vñnd sich auff die / von

12
und hien/wie doch vns Ewer Gnaden vnd den vmbliegenden Län-
den/entweder durch eine ernsthaftte/gewissere vnd sichere Inter-
position, oder anderer gebärllicher Gestalt/auff solcher Noth vnd
weiterer gefahr/dermalins vollkämlich geholffen / vnd ein bes-
ständiger vnd sicherer Frieden bekräftiget werden könte / zu vns
anhero abfertigen wollen. Hierauff wir von Ewer Gnaden
einer gänstigen freundlich/vn gewürigen Antwort gewärtig seyn.
Datum auffm Prager Schloß/ den 23. Januarii 1619,

R. N. N.

Directores vnd Landräht:
im Königreich Böhmen.

COPIA

13
COPIA

Antwortschreibens/ der Herren Mehri-
schen Stände/ an die Herren Directores, auff
jhr vom 23. Januarii gethanes Schreibens dessen
dato 31. dito.

Unsern Brus vnd freundwilli-
ge Dienste / r.

Uß Ewer Gnaden vnd Ewerem an
vns des Marggraffhumbs Mehren / auß
allen Ständen/ an jeko in der Stadt Brinn/
allhier bey gemeiner Zusammenkunfft vers-
sambleten Inwohnern / gethanen / vnd von des-
roselben ansehenliche Herren Gesandten vberantwortete Schreib-
ben/ wie auch/ auff jhren weitläufftigen / Mündlichen An- vnd
Vorbringen / haben wir die Erinnerung vnd Wiederholung E.
Gnaden vnd Ewer / bitlichen Begern vernommen / wie wir vns
nun hievor / nicht allein durch etliche vnserer Schreiben / so wol
vnserer mündliche Abgesandte/ dißfalls gegen Ewer Gnaden vnd
Euch erkläret / sondern auch würtllich vnd ernstlich (vngedacht
hierinnen vnserer Vngelegenheit) darumb Sorg vnd Mühe ge-
tragen / damit wir Ewer Gn. vnd Euch/ auff solchen vnd dergleis-
chen Besckwerungen/ in welcher sie dieser Zeit schweben / getrew-
lich vnd auffrichtig/ so viel an vns gelegen/ helfen könten / Also
vnterlassen wir/ als Ewer Gn. vnd Euch/ getreue Freunde vnd
Nachbawern / nochmals bis dato, keine billiche vnd gebärlliche
Mittel/ sondern wissend hiervon/ daß es von dieser ansehenlichen
Interposition / welche zwischen Ihrer Kay. May. vnd E. Gn.
vnd Euch/ vorgenommen werden solte/ bis dato noch nicht ab-
komme

B ij

komme

Brno

3. Jan Bernard Werner (1640-1645)

10 (11) titulů

Ve větší míře zemské sněmy vždy v české a německé variantě, v roce 1644 české a německé vydání patentů města Brna, 1645 zpráva o švédské fázi třicetileté války.

Werner koupil již nefungující tiskárnu mikulovských piaristů a přestěhoval ji do Brna

4. František Ignác Sinapi (1688/89-1702) a následovníci

Funguje v rukou dalších tiskařů až do roku 1854

BULLÆ DVÆ PONTIFICIÆ.

Videlicet

Prima

GREGORII XV. *Cum declarationibus*
URBANI VIII.

Alteræ

Dicti Urbani Octavi.

Conventus

Iussu

Novem Ecclesie

ERE: ^{mi} ET REV: ^{mi}
PRINCIPIS DOMINI, DO-
MINI LEOPOLDI GVLIELMI, ARCHI-
DUCIS AVSTRIÆ, &c. TANQUAM EPISCOPI OLOMU-
CENSIS, &c. ad denuò publicandum, & per totam eiu
Diœcesim Olomucensem exactius quàm
hactenus observandum,
recusæ.

BRVNÆ

Typis JOANNIS BERNHARDI WERNERI, Anno
post partum virginis, 1644.

DE EXEMPTORVM
PRIVILEGIIS CIRCA ANIMARVM
CURAM, ET SACRAMENTORUM ADMINI-
strationem, Sanctimonialium monasteria,
& prædicationem Verbi
Dei.

*Tu scias nonnulla dubia super ista constitutione
exorta fuisse, super quibus emanata sunt decla-
rationes Sacra Congregationis Cardd: Concilij
Tridentini Interpretum ab istomet Gregorio
& S. D. N. Urbano VIII. eius successore re-
spectivè approbata, quæ hic subsequuntur.*

GREGOR: EPISC: SERVVS
SERVORVM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

INSCRVTABILI DEI PROVIDEN-
tia vniuersalis Ecclesiæ regimini, meritis
licet imparibus, præidentes, pastoralis
nostræ sollicitudinis partes esse dignosci-
mus, in eam curam præcipuè incumbere,
vt à dignis & probatis tantum Sacerdotibus sanctè ad-
mini-

Gregorij Diuina prouidentia Papæ XV. anno secundo, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicarum sancti Ioannis Lateranensis, Principis Apostolorum de vrbe, ac Cancellariæ Apostolicæ, & in Acie Campi Floræ, dimissis ibidem earundem litterarum originalibus appensis per aliquod temporis spatium, & exinde remotis, deinde dimissis earundem litterarum copijs affixis, vt moris est, per nos Cosmum Modium, & Alexandrum de Rocchis, Sanctissimi Domini Nostri Papæ Cursores.

Octavius Spada Magister Cursorum.

Subsequuntur hic aliquot dubia super ista Constitutione exorta; Quorum resolutiones mox subijcientur.

Posita Constitutione sel: rec: Gregorij XV. de exemptorum priuilegijs, &c. Dubitatur.

I.

AN liceat Episcopis visitare Altaria regularium Ecclesiarum, quibus cura animarum personarum secularium non incumbit, aut loca, vbi in iisdem Ecclesijs asservatur sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, vel vbi audiuntur Confessiones personarum secularium?

II.

An Episcopi possint regularibus præscribere, vt certis

certis tantum in locis, ac temporibus, aut certarum personarum Confessiones audiant, vel alias illorum priuilegia restringere, ac moderari in sacramentis administrandis? III.

An facultas Episcopis per Constitutionem attributa in exemptos tam seculares, quam regulares, intelligatur etiam tributa in personas nullius diocesis? IV.

An eadem facultas competat inferioribus Prælati proprio territorio, ac jurisdictionem quasi Episcopalem habentibus? V.

An per eandem Constitutionem in illis verbis, possit Episcopus vnâ cum superioribus Regularibus quarumcumque Abbatissarum, &c. electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere; jus Abbatissas confirmandi Episcopis attributum ceaseat? VI.

An Confessores Monialium ante editam Constitutionem deputati, debeant ab Episcopo examinari, & approbari? VII.

An superiores Regulares similiter ante ipsius Constitutionis publicationem electi, seu deputati, alia indigeant Episcopi approbatione pro Confessionibus sanctimonialium sibi subiectarum audiendis? VIII.

An Confessiones, quas audiunt superiores Regulares electi, seu deputati, vel confirmati post publicationem,

B 2

Brno

Hebrejský knihtisk

1754-1802 – František Josef Neumann + pokračovatelé -
1816

Prolomil monopol sinapiovsko-svobodovské tiskárny